



„Úgy ítélem meg, hogy szellemiségéhez legközelebb mi állunk, ezért kétszeres a felelősségünk.”
Beszélgetés dr. Kamp Salamon karnaggyal ▶ 3. oldal

„Elgondolkodtató és nagyon bátorító, hogy a Németországi Protestáns Egyház (EKD) számos tagedyháza mellett az uniált egyházak, valamint az osztrák ágostai és helvét hitvallású protestánsok lelkészei a lelkészavatásakor (ordinatio) mindmáig felesküdnék a *Barmeni hitvallásra*, amely éppen ezért a *Német evangélikus énekeskönyvben* is megtalálható.”
Vallástétel Barmenben ▶ 6. oldal

„Talán nem tévedek nagyot, ha azt állítom, hogy életében négy dolog, négy ügy volt szétszálazhatatlanul meghatározó: a család, a haza, a művészet és a hit.”
In memoriam Polgár Rózsa ▶ 13. oldal

Üdvösségnek élni ▶ 2. oldal
A szélkerék prédikációja ▶ 3. oldal
Évzáró a hittudományi egyetemen ▶ 4. oldal
Egyháztáji (református) program ▶ 10. oldal
A Lélek és a gyülekezet ünnepe ▶ 11. oldal
Hálaadás Homokbödögéért ▶ 14. oldal



HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA FELVÉTELE

Lengyel, cseh és szlovák kollégájával egyetemben a június 16-i ünnepeisorozatra érkezett hazánkba Joachim Gauck német államfő, aki Nagy Imre miniszterelnök és társai 1958-as kivégzése és 1989-es újrateremtése évfordulójának előestéjén – elsőként – a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) vezetőivel találkozott. A Kempinski szállodában adott fogadáson Gáncs Péter elnök-püspök, Pröhle Gergely országos felügyelő és Hafenschner Károly, az MEE zsinatának lelkészi elnöke a pályafutását (a volt NDK-ban) evangélikus lelkészként kezdő szövetségi elnöknek átnyújtotta 2009-ben megjelent önéletrajzi kötete magyar kiadását. Az egykor a keletnémet állambiztonsági minisztérium, a Stasi aktáit feltáró hivatali is vezető államfőt megajándékozták továbbá a Háló tényfeltáró sorozat legújabb kötetével, valamint az Evangélikus Élet legutóbbi lapszámával, amelynek címlapján számoltunk be a Luther Kiadó gondozásában napvilágot látott Gauck-memoár „időzítéséről”.

▶ Folytatás a 3. oldalon

Megvan az ideje a türelemnek

■ DR. KORÁNYI ANDRÁS

Szentháromság ünnepével ismét lezárult az egyházi esztendő ünnepteli szakasza, és kezdetét veszi az a különös időszak, amelyet sokan csak „az ünneptelen félévként” emlegetnek. Mivel ez hagyományosan egybeesik a nyári iskolaszünet és a szabadságolások kezdetével is, lényegében az egyházi és gyülekezeti életben is megáll a megszokott aktivitás: a jelentős ünnepek mögöttünk vannak, a zöld színű vasárnapok hosszú sora pedig – végre! – elhozta a kikapcsolódás lehetőségét.

Mégis megvan ennek az időszaknak is a maga üzenete: az ünnepek sorát követően, amelyeken Isten értünk tett, megváltó erőfeszítéseit ünnepelehetjük, eljön az egyéni és közösségi növekedés időszaka! Ezt jelzi nekünk az is, hogy az oltár zöld színbe öltözik: a növekedő vetés, a természet vőré természet színébe. Az sem lehet véletlen, hogy a színek hagyományos szimbólumrendszerében a zöld egyben a türelem színe is, hiszen mindenkinek tudnia kell, hogy a gyümölcs, a termés kifejlődéséhez és beéréséhez idő és türelmes gondoskodás szükséges.

Mi azonban nem tudunk várni. Szélsőségesen türelmetlen korunkban szinte minden arra épül, hogy miként lehet mindent felgyorsítani, akár erőszakkal is. Mindig vannak, akik húsz perc alatt akarnak hagyományosan telt ízű bablevest főzni, két hét alatt akarnak megtanulni felsőfokon angolul, vagy éppen kényszeredett jókedvvel reklámozzák a kínjában érlelt kora tavaszi paradicsomot, amelynek nyomorúságos ízében is csak a józan ésszel szembeni akarás lehet érezni.

Pedig az idő, a nekünk adott és általunk odaszánt idő egyike Isten legnagyobb ajándékainak az emberéletben! Nélküle semmi nem lehet azzá, amivé lennie kell. Amilyen állóság és illúzióromboló a hormonok és doppingszerek erejével elért sport-siker, olyan kiábrándító a türelmetlenség és erőszakosság ezerféle következménye emberi kapcsolatainkban és lelki erőnlétünkben is. Mindennek rendelt ideje van, amit nem lehet és nem is tanácsos átugrani. De megvan-e még az ideje bennünk és közöttünk a türelemnek?

Az elmúlt évszázadok nyomán a türelem és a tolerancia a legtiszteletreméltóbb elvek egyike lett az európai kultúrában. Keserűen jegyezhetjük meg ugyanakkor, hogy valószínűleg azért tiszteljük ennyire ezt az elvet, mert olyan ritkán lehet benne részünk valójában. Az elmúlt kétszáz év meghatározó megújulási mozgalmi ugyanis – akár nemzeti alapú, akár szocialista vagy liberális gyökerű eszmékről legyen szó – végtelen türelmetlenséget árasztottak magukból, és végtelen türelmetlenségre szoktatták az embereket is.

Mindegyik egyetértett – és ma is megegyezik – abban, hogy nincs időnk a dolgok természetes menetében, a folyamatok gondoskodással és munkával kísért beérésével elérni magasabb céljainkat. Azaz sosincs idő együtt megvalósítani a terveket, megvárni akár a lassabban felzárkózókat is, hanem csak és kizárólag a modernkori reformdüh az egyetlen járható út, ahol a rátermettek közül a lehetőségeket és kötelességeket, a megreformálandó közösség pedig igyekezzen lépést tartani a megváltó eszmékkel, különben lemarad, és akkor csak magára vethet...

Ez az általános, ránk nehezedő nyomás nemcsak forradalmakat és felkeléseket váltott ki az ellenállás jegyében, hanem aranykorra változtatta a türelmes építkezés és növekedés ritka időszakait is az emberi emlékezetben. Mert a türelmes és természetes növekedés idejét nem lehet eléggé megbecsülni!

Hiszen józan ésszel ki várhat jóízű eredményt ott, ahol állandóan változnak a tervek, elképzelések és elvárások? Ahol mindenkinek minden csak most és azonnal lehet jó, és mindenkinek másnak csak az egyetlen dolga van, hogy legyen meg az én akaratom és elképzelésem? Ahol az emberek nem tudnak békességben – és persze alázatos önismeretben... – élni a természet rendjével, az emberi közösség kultúrájával, végső soron pedig Isten türelmes munkálkodásával, amellyel fenntartja az egyébként izgága, akaratos és végtelenül türelmetlenné vált emberek világát még ma is.

A mögöttünk álló ünnepteli félév csupa aktivitás, kezdeményezés, lendület – nem véletlenül, hiszen ezek mögött az ünnepek mögött Isten elkötelezett, következetes és együttműködésre hívó cselekvése áll. Az egyházban és a gyülekezetben viszont nem uralkodhat el az az érzés, hogy már abba is belefáradtunk egy félév alatt, amit Isten tesz értünk – most pedig növekedjék fel az ő vetése magától, amíg mi egyszerűen kikapcsolódunk, és szabadságoljuk magunkat.

Visszont amikor megcsömörlöttünk már az egymást váltó, reformdühvel átítatott emberi türelmetlenségek irritáló és nyomasztó érzésétől, vajon észrevesszük-e még, ha Isten a természetes és jóízű növekedés, az emberi és lelki, személyes és közösségi érlelődés egészséges, emberléptékű idejét kínálja fel nekünk? Ahol az Istenre, az egymásra és még a magunkra is fordítható idő ismét ajándékká válhat? Megvan-e még nálunk és közöttünk az aktív türelemnek ez az ideje?

A szerző evangélikus lelkész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyháztörténeti Tanszékének egyetemi tanára

Burgenlandi evangélikusok ünnepe

▶ Nyugat-magyarországi gyülekezeteinkben elő-előfordul, hogy az *Erős vár a mi Istenünk* kezdetű ének – a hangerőt tekintve – előcsalogatja a hívekből a versenyszellemet. Evangélikus himnuszunk éneklése közepette német és magyar ajkú testvéreink körében mint-ha elindulna egyfajta versengés, hogy kinek nagyobb a „serege”. Június 14-én Sopronban egyértelműen a németül éneklő „feszte burgosok” („Ein feste Burg...”) irányába lengett ki a mérleg nyelve. Nem csoda, hiszen a „hűség városa” és annak lutheránus gyülekezete a burgenlandi evangélikusok Gusztáv Adolf-ünnepének adott otthont. Az osztrák egyházi rendezvény különlegessége nem csupán a helyszín kiválasztásában rejlett, hanem abban is, hogy erre az alkalomra éppen negyedszázaddal a páneurópai piknik után kerülhetett sor.

Az ünnepség a soproni evangélikus templomban vette kezdetét kétnyelvű istentisztelettel, amelyen Gáncs Péter elnök-püspök – a 46. zsolttár 11. és 12. verse alapján – német nyelven hirdetett ígét. A liturgiai szolgálatban Gabnai Sándor, a Soproni Egyházmegye esperese, Holger Manke soproni német lelkész és néhány soproni gyülekezeti tag vett részt.

Az istentiszteletet követő közgyű-

léshez kapcsolódva köszöntések sora hangzott el. Ünnepi köszöntőt mondott Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke mellett Milan Krivda szlovák püspök, dr. Fodor Tamás, Sopron város polgármestere, Andreas Liegenfeld burgenlandi tartományi tanácsos, valamint Hans Niessl burgenlandi tartományfőnök is. Az ebédszünet után számos zenei és kulturális program

▶ Folytatás a 7. oldalon

Háromfalusi gyökerek

▶ Olvasom a régi lapokban, hogy a 19. század végén Hétfalu lakói Háromfaluba szekerestek, hogy vidám, táncos majálisokat rendezzenek. Nem hiányoztak ezekről a lelkészek sem, akik magukkal vitték az ígét is. A zajzoni borvízforrások környékén terebélyesedett az a gyökér, amelyből ma is ágazik a hagyomány fája. A Barcaság egyik távolabbi pontján, a szintén csángó Apácán a pünkösdi utáni időszakot „zöldfarsangnak” nevezték. Egy ilyen zöldfarsangot ült az elmúlt hétvégén a csángó Háromfalu, amikor megszervezte a hagyományünnepet. Nem hiányoztak erről a többi csángó település képviselői sem.

A háromfalusi hagyományünnepen ismét láthatóvá lett a sokszínűség, a hajtások, amelyek a több száz éves csángó gyökérből sarjadnak ki újra és újra, még ha olykor úgy tűnik is, hogy ritkulnak az életképes ágak. A ládafiából előkerültek a féltett darabok, s bár foszladoznak a mellények és a kötények, szakadnak az évszázados szalagok, a zajzoni, tatrangi és pürkeréci csángó lányok és asszonyok büszkén mutatták meg magukon az örökségeket.

▶ Folytatás a 8. oldalon

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk! Mindenható Istenként szeretettel közeledsz hozzánk. Emberlétünk értelmévé tetted, hogy te szeretsz bennünket. Köszönjük, hogy abban a bizonyosságban fordulhatunk hozzád imádságunkban, hogy te életünket, üdvösségünket, javunkat akarod.

Hálát adunk neked mindazért, amit tettél értünk. Életet adtál nekünk, Fiadban megnyitottad előttünk a hozzád visszavezető utat, Szentlelkeddel ébresztet bennünk benned való hitünket. Könyörgünk, emlékeztess minket újra és újra szereteted mélységére, kegyelmed gazdagságára. Tarts meg bennünket a veled való szeretetközösség élető valóságában.

Könyörgünk gyülekezetünkért, egyházad közösségéért. Tartsd megváltott népedet a hit örömeiben. Ajándékozd meg nyitottsággal, találékonysággal, békességgel, hogy közösségeink élete, szeretete bűneink ellenére is betölthesse azt a hivatást, amelyre elhívtad ebben a világban. Segítsd azokat, akikre a tetteidre, szeretedre való emlékeztetés szolgáltatást bíztat. Segítsd meg népedet, hogy szavainkon, életünkön tükröződjön, hogy rád nemcsak emlékezünk, hanem élő valóság lehet mindenki számára a veled való közösség ajándéka.

Könyörgünk azokért, akik nem tudtak felismerni mindenható Úrként és szerető Atyaként. Segítsd meg azokat, akik az élet mélységeiben eltévedtek, és reményüket veszítették. Mutasd meg szereteted titkát, hogy éppen akkor lehetünk legvégső ajándékodra, amikor minden e világi reményünket elvesztettük. Segítsd meg azokat, akik az élet felszínén járva képtelenek meglátni a felszín alatti mélyebb valóságot. Ne engedd, hogy beleveessenek a földi élet véges lehetőségeibe és örömeibe.

Könyörgünk, Atyánk, országunkért. Kérünk téged a tiszta szándékért, megújuló reménységért, elszánásért mindazok számára, akik kisebb-nagyobb közösségeink életét döntéseikkel befolyásolják. Segítsd meglátnunk közös felelősségünket, és adj erőt, hogy ne egymás ellenére, hanem ott-hont adó országunkért tudjuk megtenni mindazt, ami rajtunk múlik.

Könyörgünk, Atyánk, azokért, akik természeti csapásoktól, elnyomatástól, éhségtől, betegségtől szenvednek. Segítsd meg mindazok munkáját, akik a szenvedők fájdalmainak enyhítésén, tisztább, igazságosabb világról fáradoznak.

Mennyei Atyánk! Szeretetedben, kegyelmedben, életet újító erődben reménykedünk. Köszönjük neked, hogy arra hívsz mindannyiunkat, hogy reménységünk teljességre jusson eljövendő országodban a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Ámen.

SEMPER REFORMANDA



„Maga a Szentlélek hangsúlyozottan Krisztust vallja, miközben arra készül, hogy a világot bűnnel vádolja, mint ha így akarná kierőszakolni a harcot. Pál tanítványának azt parancsolja, hogy intsen, és ne engedjen ebből alkalmatlan időben sem (2Tim 4,2). Mit érne nekem az a figyelmeztető, aki maga sem hisz bizonyossággal, sőt még azt sem vallja, amire figyelmeztet? Azonnal orvoshoz kell küldeni!”

▶ *Luther Márton: A szolgai akarat (Jakabné Cszmazia Eszter, Weltler Ödön, Weltler Sándor fordítása)*

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 1. VASÁRNAP – 2MÓZ 19,3–8

Istentől tanulva az üdvösségnek élni

AZ ÜNNEP IGÉJE



Mózes 2. könyve a zsidók Egyiptomból való kivonulásáról, a pusztai vándorlásról és annak legfontosabb eseményéről, a Sínai-hegynél történt törvényadásról szól.

Isten Mózes által már előre készítette népét a szombatnak, a nyugalom napjának a megértésére és elfogadására. Igénkből kiderül, hogy nem a nép kereste Istent, hanem ő kereste a népet, mert ki akarta választani magának. Ennek azonban az volt a feltétele, hogy a nép megtartsa az Úr rendelkezéseit. Hitünk számára mindig fontos, hogy a gyökereikig menjünk vissza, mert akkor rögtön látjuk, hogy mit rontottunk el.

Isten azért kereste meg népét, mert látta elnyomott voltát Egyiptomban. Csodák közepette kiszabadította, és vezette ideig. Nemcsak azért sújtotta Egyiptomot, hogy a zsidók előtt bizonyítsa hatalmas voltát, hanem azért is, hogy mindenki lássa, hová vezet a bálványimádás.

Amikor egy zsidó ember visszagondol ezekre a dolgokra, akkor azt mindig úgy teszi, hogy jelenné válik számára a múlt, ott van a rabszolgamunkát végzők között, a kivonulók között, de ott van Dávid király seregével, és ott van a babiloni fogságban levőkkel is.

Manapság, amikor Izraelben a palesztinok elnyomásának jeleit látjuk, nem értjük, hogy egy ország vezetése hogy tehet ilyet. Nyilván megfélemlítettek arról, hogy milyen is volt elnyomottnak, üldözöttnek lenni az elmúlt évszázadokban, sőt évezredekben.

Isten azt akarta, hogy népe mindig emlékezzen jövevény voltára. A lasan körvonalazódó találkozás ijesztő külső körülményei azonban a népet óvatosságra intik. Talán jobb lesz

személyesen nem találkozni Istennel. Jobb lesz, ha Mózes és Áron közvetít majd Isten és a nép között.

Jézus Krisztus földi megjelenése óta tudjuk, hogy mi, keresztyének ugyanolyan joggal nevezhetjük magunkat Isten fiainak, és általa Atyánknak szólíthatjuk őt. Az 5. vers felszólítása: „Most azért, ha engedelmesen hallgattok szavamra...”, ránk is vonatkozik. Ahogyan Isten megbüntette a kiválasztott nép fiait, ugyanúgy megbüntethet minket is, akik a keresztség által lettünk gyermekei. Nemcsak a zsidókat, hanem a keresztyéneket is elküldte a pusztába, ami a történelem folyamán mindig mást jelentett. Hol az üldözöttséget, hol az inkvizíciót, az ellenreformációt vagy a kommunista elnyomást.

A szövetség megtartása a mi esetünkben a kegyelemből, hit által való üdvözülés elfogadását jelenti a világ minden ígéretése és fenyegetése dacára. Ennek ma sincs vége, csak a módszerek változnak. A szekularizáció folyamata nemcsak úgy egyszerűen, magától zajlik, hanem igenis Krisztus ellenségeinek a munkája, akik csak a saját érdekeikre gondolnak. Az ígéret pedig hatalmas: tulajdon népe leszünk a Krisztus megváltott vére árán.

Az adventtől pünkösdig terjedő vasárnapokon Isten cselekedetein volt a fő hangsúly. A Szentháromság ünnepe utáni vasárnapokon pedig –

amikor már megtörtént Isten magvetése – mutatkoznia kellene a hit növekedésének, hiszen a kegyelmi javak vonatkozásában a személyes elsajátítás következne. Ezért ezeket a vasárnapokat semmiképpen sem nevezhetjük közönséges vasárnapoknak.

Ezekben a napokban történik az iskolákban a ballagás, a tanévzárás, a szóbeli érettségi, sőt a diplomák átadásának is ez az ideje. Könnyen adódik a párhuzam: amit tanultak a diákok, arról számot kell adniuk, előbb a vizsgán, majd az életben is. A vizsgán való rossz szereplést, a későbbi eredménytelenséget nem lehet a tanárok nyakába varrni akkor, ha az iskola többi diákja „érthetetlen módon” megálta a helyét az életben.

Ifjúkorom kedvenc kabarédarabja az *Iskolapénz* volt, amelyben egy diák a barátja tanácsára úgy dönt, hogy megpróbálja visszaszerezni az iskolai tandíjat, mert az érettségije ellenére sem tud boldogulni. Ezért azt kéri, hogy tartsanak érettségi-felülvizsgálatot, amely ha eredménytelen, akkor rossz volt az oktatás. A tanárok nagyon ravaszak, mert hiába adja a legegyszerűbb kérdésre is a legképtelenebb választ, ők mindent megmagyaráznak és helyesnek fogadják el. A pénzt nem kapta vissza, végül még jól meg is szegényítették a korábbi csínytevéséért.

Isten helyesen és elegendően megtanította népét, hogy lássa: ő az egyetlen Úr. Ez a kiválasztás alapja és logikája. Az egyedüli Isten kiválasztotta az ő népét, azonban ott szerepel a *ha* is. El lehet filozofálni azon, hogy milyen szép is lett volna, ha ez a nép valóban megtartott volna mindent, és a mai napig töretlenül kitar-

tott volna a szövetség mellett. De tudjuk, hogy ez nem volt lehetséges, mert az emberben lakozó bűn nem engedi ezt.

Mi azonban inkább a saját házunk táján akarjunk rendet rakni. Hogyan lehetünk Isten kiválasztott szent népe? Lehetünk? Talán lehetnénk, de semmiképpen sem saját erőnkkel, csak Isten kegyelméből. Ennek két lépcsőfoka van. Először legyen egy mustármagnyi hitünk, ha pedig van hitünk, akkor a szerint éljünk. A sokszor felemlített „pusztai vándorlást” pedig tekintsük annak, ami: Isten nevelőeszközének és próbatételének. Mert egy biztos: ő sohasem küld minket úgy a pusztába, hogy ne jöjjön velünk, sőt már előbb ott van, mint mi, úgy, ahogyan Jézus Krisztus is a parton várta, méghozzá parázson sült hallal az ő kétkezdő tanítványait.

Aki elindul Isten felé, az egyre többet fog megtudni róla. Ez a közeledés – mint láttuk – nem félelemmentes, mert eszünkbe juttatja bűneinket. Bátorítson és erősítsen bennünket az apostoli íge: „Közeledjétek Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok!” (Jak 4,8)

Isten ígérete nagy távlatokat nyit meg a hívó ember előtt. Merjünk és akarjunk az ő népe lenni minden körülmények között!

■ KOHÁRY FERENC

Imádkozzunk! Áldásodért könyörgünk, örök Isten! Emberi segítségért, küldötteid szaváért, hallásból való hitért s a megígért Lélekért, hogy hozzád forduljunk bűnben, bajban, örömben, hogy mindörökké megtartsunk a Krisztusért. Ámen.

Gyónás ≠ úrvacsora

▶ **Luther számára a bűnbánat (gyónás és feloldozás) kiemelt szerepet kapott, s kimondva, később kimondatlanul a harmadik szentség helyét foglalta el. Az azonban nem lutheri irányvonal volt, amikor a későbbi történelem során a bűnbánat és az úrvacsora olyannyira egybefonódott, hogy sok helyen még ma is keverik a kettőt: „Gyónni megyek” – mondja az úrvacsorát venni szándékozó. A gyónás nem úrvacsora, az úrvacsora nem gyónás. Nem véletlenül, hanem nagyon tudatosan kezeli hát külön *Evangelikus énekeskönyvünk* imádságos része a kettőt. A mai napon a gyónásról szóló fejezet kerül elének.**

Énekeskönyvünk ebben a tekintetben is kiváló kézikönyv a keresztyén élet mindennapjaihoz. Tanít, bátorít, figyelmeztet és vigasztal.

Nem olvashatunk, gondolkodhatunk és beszélhetünk ilyen alapvető témáról anélkül, hogy ne próbálnánk figyelni reformátorunknak a *Kis kátében* leírt tanítására. Ezek a mondatok itt, ebben a fejezetben is olvashatók. Még ha kívülről tudnánk is (sajnos egyre kevesebben, pedig fontos lenne ezeket könyv nélkül megtanulni), jó újra meg újra ismételve begyakorolni a lényegét.

Nem azért idézzük Luthert, mert számunkra ő a mentség (Jézus Krisztus az), hanem azért, mert definíciója időtálló, kiállta a századok próbáját, ma is használható segítség: „A gyónásnak két része van: egyik az, hogy megvalljuk bűneinket, másik az, hogy a föloldozást vagy bűnbocsánatot úgy fogadjuk a gyóntatótól, mint Istentől magától, tehát semmiképpen ne kételkedjünk, sőt erősen higgyük, hogy bűneinket ezáltal Isten is megbocsátotta a mennyben.”

Luther itt nem beszél magán- és közösségi gyónásról. A *Hányféle gyónás van?* cím alatt azonban röviden olvashatjuk a gyónás négy fajtáját: Isten előtti, felebarátunk előtti, közgyónás és magángyónás.

Az Isten előtti gyónáshoz segítségül kapunk az énekeskönyvből azzal, hogy a leghűresebb bűnbánati zsoltár (51.) szövege áll fejezetünk élén: „Tiszta szívet teremts bennem, Istenem...”, a talán legközvetlenebb háladó zsoltár (103.) pedig a fejezet végén: „...megbocsátja minden bűnöt... Irgalmas és kegyelmes az Úr; türelme hosszú, szeretete nagy.”

A magángyónás sajnálatos módon – részben a visszaélések miatt, részben teológiai megfontolatlanság miatt, részben pedig kegyességi torzulás miatt – elmaradt. Ennek ellenére létezik, ma is – mindenki számára – adott a lehetőség, csak kevesen gyakorolják. Lelkészeink sincsenek sok esetben felkészülve rá, gyülekezeti tagjaink sem rendelkeznek elég tudással és lelki igénnyel erre a szent lehetőségre.

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK



ségben – egy-egy egyházi alkalom bűnbánati istentiszteletén, konferenciákon úrvacsorai felkészítőben, csendesnapok, csendeshetek alkalmával.

A gyónásról szóló fejezet kérészerű módszerrel két kérdést és a hozzájuk kapcsolódó feleletet, illetve bibliai idézeteket adja a bűnbánó ember vagy közösség kezébe.

„Hol kapok bűnbocsánatot?” – így a kérdés. „Jézus Krisztusnál” – hangzik az egyszerű, de egyedül helyes válasz. Következik a Szentírás tanúságtétele, egy kis „válogatás” az idevágó igékből.

A második kérdés segít félretenni minden rajongó, elspiritualizáló gondolatot: „Hogyan találok meg Jézus bocsánatát?” S a válasz helyreteszi a bizonytalankodást: „Jézus Krisztus az ő egyházának, az ige hivatalos szolgáinak adta azt a hatalmat, hogy föloldozást adjanak: az ő nevében bűnöket bocsássonak.” S alátámasztja mindezt a mennybemenetel előtti Jézus-események és -mondatok leírásával (Jn 20,21–23).

Minden testvéremnek szívből ajánlom az énekeskönyv gyónásról szóló fejezetének rendszeres használatát!

■ HAFENSCHER KÁROLY

Kettős évforduló

Beszélgetés dr. Kamp Salamon karnaggal, országos egyházzenei igazgatóval

► Kora délutáni csend a Deák téri templomban. Az elmúlt héten *Johann Sebastian Bach*, az egyik legnagyobb zeneszerző vendégeskedett itt, és ejtette újból ámulatba a templomot megtöltő gyülekezetet. A zeneköltészet önkélté hiányos volna; a muzsikát olyan magasságokba emelte, hogy életműve mint egy hatalmas katedrális áll az emberiség előtt. A 25. Bach-hét utolsó előadása után dr. Kamp Salomonnal, a *Lutheránia énekhar* karnagyával (képünkön) beszélgettem, fölidézte a kezdeteket és a terveket. Hogyan látja a *h-moll misét* az életműben, sikerült-e a mester elképzelését megvalósítani?

– Újra igazolva látom, hogy komolyan vettem *Luther* írását: a teológia után a zenének adom az első helyet. Mi itt, a Deák téri evangélikus templomban a *Lutherániával* igyekeztünk ezt teljesíteni. A Bach-héten nemcsak a legjelentősebb hazai mű-

számítógépre, így látjuk, mit mutatunk be eddig, illetve hogy jövőre mit kellene másorra tűzni. Az indulásnál arra törekedtünk, hogy ne csak egyszerűen fesztivál legyünk, amellyel tele van a világ, hanem találjuk meg a saját hangunkat. Esetünkben ez azt

Nagyobb, mint a Szent Péter-bazilika. Úgy tudjuk, Bach a halála előtt állította össze, az életművéből a leg szebb tételeket válogatta ki. Nem árulok el titkot, ha elmondom: nekünk is óriási feladat volt. Tizenhat kórustétel van benne, ez olyan, mint ha ennyi kantátát játszanánk egymás után... Az én felfogásomban erős kezdés kell. Atya, Fiú, Szentlélek! A világegyetem összes energiája ebben az öt ütemben van! És ebből bomlik ki a zengő, fölmagasodó mise. A hallgatók rögtön megérik, hogy nem hangverseny lesz. Bizonyosságtétel.

– A másik évforduló is fontos: százötz éves a *Lutheránia énekhar*.

– Valóban, 1904 az alapítás éve. Bizony ez régen volt, s az, hogy még most is létezik, nagyon sok ember áldozatos munkájának a gyümölcse. *Molnár János* volt az első lelkesítő a magyar gyülekezetnek a Deák téren. Németországban tanult, *Johann Nikolaus Forkelnél*, aki jól ismerte a Bach fiúkat, ő írta 1802-ben az első Bach-monográfiát. Amikor *Molnár* hazajött, kiadott itthon egy fordítás-kötetet. Abban azt írta, hogy a gyülekezetek alapítsanak énekkarokat, és énekeljenek korálokot, kantátákat, a legtöbbet J. S. Bachtól. Szinte kijelölte a feladatot – és nem néhány évre, hanem századokra előre.

– A *Lutheránia* megtartó közönség, vannak, akik évtizedeken át tagjai...

– *Sass Lóránt* 1948, *Gryllus Vilmos* 1946 óta énekel a kórusban. Én először csak a szólamok betanításában segédkeztem. Aztán *Weltler Jenő* bácsi, a karnagy és Deák téri kántor egyre több feladattal bízott meg, és 1989-től kizárólag én irányítom a kórus munkáját.

– Miként segíti az énekhar az istentiszteleti életet?

– Eleinte minden vasárnapi istentiszteleten énekelünk, de így nem maradt időnk nehezebb művek megtanulására. Most ritkábban szerepelünk, de akkor zenekarral és szólistákkal együtt. Kétszáz egyházi kantátáról van szó, ezeket 1700 óta

Magyarországon nem énekelte senki. Sok Bach-mű most hangzik el először.

– Hogyan lett ilyen erős, országos hírű a *Lutheránia*?

– Első dolgom volt, hogy hivatásos zenekart szervezzek. Régen volt egy-egy profi hegedűs, a többiek viszont amatőrök voltak. Most mindenki mestere a hangszerének, mindennap próbál és játszik. Bachnál olyan nehéz szólamok vannak, amelyeket műkedvelők nem tudnának megoldani...

– Miként ünneplik a jubileumot?

– Nem terveztünk külön ünnepet az évfordulóra; hogy kétszer is bemutattuk a *h-moll misét*, ez a hatalmas erőpróba lett a jutalmunk. A hét rangját az is emelte, hogy a világ egyik leghíresebb zenekara, a *Budapest Fesztiválzenekar* barokk együttese is fellépett nagy sikerrel. *Király Csaba* Bach összes trioszonátáját eljátszotta; *Dobozy Borbála* szólója is csodálatos volt... Szóval ez a sorozat kivételes ajándék volt a léleknek.

– Minden a nagy zeneszerzőről szól. Ilyen óriás a *lipcei kántor*?

– Kimozdíthatatlan magas helyéről. Időtlen klasszikus. És ami a legfontosabb, ebben a gyűlölködő világban egyre nagyobb szükség lesz rá. Szellemileg, érzelmileg, zeneileg J. S. Bach a lutheránus egyház nélkülözhetetlen értéke. Mindennapos feladat, hogy ezt ápoljuk és sugározzuk szét a környezetünkben. Úgy ítélem meg, hogy szellemiségéhez legközelebb mi állunk, ezért kétszeres a felelősségünk. Én magam olykor azt hiszem, mindent tudok róla, ismerem a hangjegysorait. És akkor azt veszem észre, hogy új és új rétegeket fedezek föl bennük. Szinte minden műve meglepetés; kérdez, útmutatást ad, és megajándékoz. Olyan fokú gazdagság és sokszínűség van Bach munkáiban, hogy elmondani is nehéz. Páratlan géniusz a világ zenei életében, talán párja sem születik a jövő évszázadokban.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS



Elsőként az MEE vezetőivel találkozott Budapesten a német államfő

► Folytatás az 1. oldalról

– A német államfő élénken érdeklődött egyházunk élete és társadalmi vonatkozásai iránt, nem tagadva meg korábbi lelkesi mivoltát – mondta *Gáncs Péter*. – Beszámoltunk arról, hogy egyházunk missziói helyzetben van, hiszen nagy lehetőségek nyíltak meg előttünk a kötelező hit- és erkölcs-tanoktatás bevezetésével. Érdekelte, hogyan folyik ennek finanszírozása, hogyan zajlik a hitoktatók képzése.

Próhle Gergely országos felügyelő, helyettes külügyi államtitkár, aki a *Háló* tanulmánykötet legújabb részét adta át *Joachim Gauck*nak, a könyvsorozat jelentőségéről beszélt.

Az evangélikus egyház vezetői elmondták, hogy az oktatás és a diakónia területén sok intézmény került át egyházi fenntartásba az elmúlt két és fél évtizedben. Ugyanakkor az egyházak Magyarországon is – csakúgy, mint Európa-szerte – a hívek foglalkozásának problémájával küzdenek.

A reformáció kezdete ötszázadik évfordulójának megünneplésével kapcsolatban *Hafenscher Károly*, a zsinat lelkesi elnöke – úgy is, mint miniszteri biztos – számolt be *Joachim Gauck*nak a magyar állam és az egyházak közreműködésével létrehozott reformációi emlékbizottság eddigi tevékenységéről.

► Forrás: *Evangélikus.hu*



vészek, de külföldiek is szívesen fel lépnek nálunk. És a templom estéről estére zsúfolásig megtelik emberekkel és a zene szépségével...

– Milyen céllal szervezték meg a hetet, és ki volt a sorozat megálmodója?

– Azzal a szándékkal kezdtem el, hogy legyen együtt, ami összetartozik a mi lutheránus hitünkkel: Isten igéje és a legjelentősebb evangélikus szerző, J. S. Bach. Sokáig én állítottam össze a műsört, később nagy segítségemre volt *Dobozy Borbála*, a nagyszerű csembalóművész. Ma könnyebb, mert föl vittük a műveket

jelent: Isten igéjének és egyházunk zenéjének a legjava összetartozik.

– Érdekes a közönség: hívők és nem hívők együtt vannak.

– Ha tud róla a hallgató, ha nem, Isten megérinti a szívet. Függetlenül attól, hogy honnan jött, milyen környezetből, milyen kulturális háttérből, nekünk hinnünk kell, hogy Isten igéjének és a mester zenéjének hatalmas ereje van! Összeölel mindenkit.

– A *h-moll misét* idén kétszer is előadták.

– *Zalánfi Aladár*, aki itt volt orgonista, azt mondta: a *h-moll mise* az emberi szellem legnagyobb alkotása.

A szélkerék prédikációja

A szélben erő van. Néha gigantikus. A szél pusztító ereje néha fákat csavar ki, épületekben tesz komoly károkat, vagy állatok és emberek életét sodorja veszélybe. A szél erejét az ember régóta igyekszik befogni, használni, hasznosítani. Már az ókorban munkára fogták a szelet. Sokáig uralták a világ tengereit a szél erejével hajtott vitorlás hajók. A szeles tájakon a szélmalomok is természetesen módon hozzátartoztak a vidéki idill képehez.

A modern kor kezdi újra felfedezni a szélben rejlő erőt. Nemcsak a széllovasok, akik hobbijuknak élve régóta vidáman szelik a tavak, tengerek hajjait szőrfeikkel vagy vitorlás csónakjaikkal, hanem az egyre nagyobb energiaszükségletű ipar is.

Ma már nem csak külföldön láthatók hatalmas, áramot termelő szélkerekek vagy éppen ilyen szerkezetekből álló „erők”, úgynevezett széltermelőtelepek, amelyek a szél erejét hasznosítva termelik a tiszta energiát, a villamos áramot.

Egyházunk esperesi tanácsának idei második összejövetelét a pünkösdi előtti hét keddjén Bakonycsernyén tartottuk. A hivatalos program után a Bakony egyik magaslatán lehetőségünk nyílt arra, hogy közelről nézzünk meg egy hatalmas szélkereket kívülről és belül.

Már a méretek is megdöbbentőek voltak. Szinte elfáradt a tekintetünk, ahogy végignéztünk rajta... A több mint százméteres magasságú oszlopon harmincméteres lapátok járnak körbe... Csak az arányok miatt érdemes megjegyezni, hogy az átlagos magasságú templomtornyok nagyjából akkorák, mint a lapátok... Egy átlagos evangélikus templom ha egy széltorony mellett állna, csupán a harmadáig érne... A szélkerék belsejében lift segíti a karbantartót, hogy a szükséges munkát akár fent is elvégezhesse.

Mennyibe kerül egy ilyen hatalmas építmény? Megtérülhet-e egyáltalán egy ilyen nagy beruházás? Mi lesz a megtermelt árammal? – záporoztak a kollégák kérdései.

Az ismertetőben azt hallottuk, hogy a mintegy másfél milliárdos beruházás körülbelül tizenöt év alatt térülhet meg. Egyszerű számítással ez azt jelenti, hogy egy szélkerék körülbelül százmillió forint körüli áramot termel meg évente.

A szélkerekek méretei, illetve technikai és gazdasági mutatói is lenyűgözőek.

Most mégsem önmagában ezt szeretném elmondani. A szélkerekek prédikálni is tudnak! Nekem ugyanis prédikált a megtekintett szerkezet.

Beszélni kezdett nekem az egyház-

ról. Beszélni kezdett a küldetésünkről, a feladatunkról.

Az egyházat a pünkösdi szél, a Szentlélek kiáradása hívta létre, és tartja életben mind a mai napig. Úgy is fogalmazhatok, hogy az egyház helyzetét a szélkerék szépen példázza. Az egyház erőforrása nem önmagában, hanem a kerekeit megmozgató szélben van. Küldetése pedig nem más, mint a kapott erő felfogása és mások számára hasznosítható formában való továbbadása.

Amikor Jézus Nikodémusnak az újjászületésről beszélt, azt a szél munkájához hasonlítta. „A szél arra fúj, amerre akar; hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön, és hová megy: így van mindenki, aki a Lélektől született.” (Jn 3,8)

A szél akkor is fúj, ha nincs szélkerekekünk, és hiányában semmi nem hasznosul számunkra. Isten Lelke is árad akkor is, ha mi nem vagyunk ráhangolódva, és nem fogunk fel üzenetéből, erejéből, hatalmából, szeretetéből semmit.

A széltorony nagyon komoly elektronikával van felszerelve. Műszerei folyamatosan figyelik a szélirányt, és vezérlőrendszere folyamatosan a megfelelő irányba állítja a torony fejét... Ennek a vezérlőelektronikának a lelki megfelelőjére van szüksé-

ge személyes életünknek és egyházunk közösségének is.

A megtermelt áramot a szélkeréktől egy vezetéken elvezetik, és az áramszolgáltatók segítségével a felhasználókhöz juttatják. Tárolni nem lehet, át kell adni, hogy mások számára hasznosulhasson. Mint Jézus tanításában, ahol nem lehet elásni a kamatoztatásra kapott talentumokat.

A mai korban újat kereső egyházunknak érdemes a szélkerék képére komolyan odafigyelnie. Miközben egyházunk különböző területeinek működésére is stratégiákat készítettünk, hogy közösségünk erősödjön, szolgálatát jobban végezze, vigyáznunk kell, nehogy a fordítva bekötött és fordítva működő szélkerékhez hasonlítsunk. A szélkerekeket ugyanis fordítva is lehet működtetni, árammal is lehet hajtani.

Az az egy apró probléma van ezzel, hogy ez esetben nem áramtermelés, hanem csupán áramfelhasználás történik. A kerekek ekkor is forognak, mint minden a legnagyobb rendben lenne. Még hatása is van, hiszen enyhe légáramlatot is létrehozhatnak a forgó kerekek. Az egyháznak és a világnak azonban nem erre a szélre van szüksége.

A fordítva bekötött szélkerék csak a helyes működés látszatát kelti. Úgy látszik, mintha minden rendben len-

ÉGTÁJOLÓ



ne. A kerék forog, mégsem jó semmi. Mert nem energiatermelés, hanem a tartalékok felemészítése folyik. Gyarapodás helyett csupán fogyasztás, élet helyett az élet imitációja.

A helyes stratégia az, amelyik a valós erőforrás felé fordítja az erőkarokat, és ráhangolódik az Isten által küldött Lélek szelére. A helyes stratégia az ég felé emeli a karjainkat, hogy a Lélek ereje forgassa meg egyházunk lapátjait, hogy legyen mit továbbadni a környezetünknek.

A Lélek szelében óriási erő van! Ó, jöjj, teremtő Szentlélek, látogasd meg a te néped!



Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Továbblépések az EHE-n

► „Együtt lépünk egyet tovább” – fogalmazott dr. Béres Tamás, a Rend- szeres Teológiai Tanszék vezetője június 13-án, az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) tanévzáró istentiszteletén a zuglói evangélikus templomban. A szomszédos kollégium felújítását végző munkások aznapra letették szerszámaikat. A vizsgatemető-évértékelő – és nem utolsósorban hálaadó – alkalmon mind az alsóbb és felsőbb évfolyamok kiemelkedően teljesítő növendékei, mind a teológiai tanulmányaikat az idén, illetve negyven, ötven vagy hatvan évvel ezelőtt abszolválók elismerésben részesültek.

A 118. zsoltár 24. versét idézte igehirdetésében Béres Tamás: „Ez a nap az, amelyet az Úr elrendelt, vigadozunk és örüljünk ezen!” Nem egyszerű évzáró ünnep a mai – hangsúlyozta –, a jövő embereit köszönhetjük. A jövő embereinek útja a közösségi terek kialakítása és megerősítése felé vezet. A mesterszakért felelős professzor a társadalom különböző rétegei felé való kilépésre buzdította a hallgatókat. „Vigyétek az evangélium erejét és a lelkiismeret szabadságát utatokra” – hangsúlyozta.

Az igehirdető érdekes és elgondolkodtató statisztikát hozott társadalmunk életképességéről. Eszerint a magyar társadalom 70%-a szenved, 20%-a lázad, és csupán 10%-a cselekszik. Magától értetődő, hogy aki útra bocsát, az a harmadik csoportban szeretne tudni bennünket – szögezte le Béres Tamás. Nagy szavak helyett pedig az oly gyakran hallott, ám kevésbé mélyen értett kifejezésekre irányította a figyelmet, mint a reménység. A reménység minden pillanatban kezdődik, és értelmes életre hív.

A reménység hangjait az egyetem énekkara és liturgikusének-szeminariuma szolgáltatta meg Dömök Krisztina vezényletével. Orgonán Finta Gergely játszott.

Az ünnepi ülést dr. Korányi András, az EHE Egyháztörténeti Tanszékének professzora nyitotta meg.

Dr. Szabó Lajos rektor nagy ívű áttekintésében hangsúlyozta, hogy a minőségi képzés garanciája az a lelki többlet, amelyet az intézmény folyamatosan éltetni igyekszik. A rektor beszédében kitért arra, hogy az elmúlt tanévben – Béres Tamás és Korányi András személyében – két új professzort nevezhettek ki, és kiemelte azt is, hogy az EHE oktatói tevékenyen részt vettek a revideált új fordítású (RÚF) Biblia teológiai munkálataiban, valamint a reformációi emlékre készülő Luther-sorozat gyarapításában is. A teológia és a művészet viszonyáról elmélkedett még Szabó Lajos, megemlékezve Polgár Rózsa textilművész „kárpitba szőtt

emlékeinek” univerzális üzenetéről és erejéről.

Jó kedvvel köszöntötték ezután az ókori szövegekkel mindig jókedvű elbánó, idén ötvenéves dr. Kőszeghy Miklóst, az egyetem oktatóját. Méltó búcsúztatásban részesültek a teológia életébe új színt és hangot hozó német ösztöndíjas cserediákok is.

Beszédet tartott Kodácsy Tamás, akinek habilitációs dolgozatát ebben a tanévben fogadta el az EHE illetékes bizottsága. A habilitált doktor a szószéki beszéd isteni és emberi oldalának összefonódásáról beszélt. Kodácsy Tamás – mint az EHE testvérintézményének, a Károli Gáspár Református Egyetemnek az oktatója – külön is köszönte az ökumenikus nyitottságot, és hangsúlyozta, hogy ezt a teológiai munkában általában is elengedhetetlennek tartja.

Mostanra jobbra kicserélődött az egyetem rektori és gazdasági hivatalának személyi állománya. Kovács Viktor egyetemi lelkész feleségével, Kovácsné Sterczner Rita egykori tanulmányi felelőssel és néhány hetes gyermekükkel vidékre költözik lelkészi szolgálata. (Az új tanévtől Pángyánszky Ágnes lesz az egyetemi lelkész.)

Az alkalom offertóriumra a kiemelkedő tanulmányi eredményeket elért tanulókat támogató Dr. Sólyom Jenő Alapítvány céljait szolgáltatta. Az alapítvány éves jelentését Korányi András ismertette. A Dr. Sólyom Jenő-díjat Percze Sándor győrménfőcsanak evangélikus lelkész nyerte el Művészet, mozi, prédikáció című pályaművével.

Az idei tanév oklevéltermése is bőséges volt. Nyolcan szereztek teológus-lelkész, ketten katekéta-lelképásztori munkatárs, hárman hittanár-nevelőtanár, négyen teológus mesterszakos oklevelet, egy hallgató pedig kántor szakon vehetett át oklevelet.

A jubilánsok nevében Pátkai Róbert nyugalmazott püspök megszívlelendő teológiai gondolatokkal köszöntötte az ünnepi ülés résztvevőit.

■ KINYIK ANITA

Teológus-lelkész szakon oklevelet szerzett: Andrejek-Györfi Judit, Arató Lóránd, Bajnóczi Mária, Brunner Beatrix, Gyurkó Donát, Kulcsár Márton, Molnár Lilla, Szlaukó Orsolya • **sikeres záróvizsgájáról igazolást vehetett át:** Bence Győző • **Katekéta-lelképásztori munkatárs szakon alapfokozatú (BA) oklevelet szerzett:** Zaharia Annamária Júlia • **sikeres záróvizsgájáról igazolást vehetett át:** Ondrik Erzsébet • **levelező tagozaton alapfokozatú (BA) oklevelet szerzett:** Horváthné Somogyi Renáta • **sikeres záróvizsgájáról igazolást vehetett át:** Tóth Zsoltné • **Hittanár-nevelőtanár mesterszakon oklevelet szerzett:** Fülöpné Horváth Mónika, Nagyné Gadányi Andrea, Óvári-Urbán Anikó • **sikeres záróvizsgájáról igazolást vehetett át:** Szabó-Varga Aliz • **Teológus mesterszakon, szociálétaika szakirányon oklevelet szerzett:** Frankó Dóra, Négyesi Zsolt, Szűcs Kinga Beatrix • **bibliikus szakirányon oklevelet szerzett:** Pásztor Zsófia Eszter • **Kántor szakon oklevelet szerzett:** Arató Lóránd • **Habilitációs oklevelet szerzett:** Kodácsy Tamás

Jubileumi oklevelek: Emléklap (40 éve, 1974-ben végzett): Balogh András, dr. Foltin Brúnó Pál, Gáncs Péter, Szabóné Mátrai Marianna, Némethné Tóth Ildikó, Mátis András • **Arany oklevél (50 éve, 1964-ben végzett):** Aradi András, Kósa László Csaba, Kutyej Pál Albert, Nobik Erzsébet, Rözse István • **Gyémánt oklevél (60 éve, 1954-ben végzett):** D. Keveházi Lászlóné Czégényi Klára, Glatz József, Sárkányné Horváth Erzsébet, Karner Ágoston, Dóka Zoltánné Lakos Magda, Pintérné Nagy Erzsébet, Pátkai János Róbert, Völgyes Pál

A Dr. Sólyom Jenő-díjat vehette át: Percze Sándor



T. PINTÉR KÁROLY FELVÉTELE

Mit vár az egyház a teológiától?

Részletek dr. Szabó Lajos évzárói rektori beszédéből

Az aktuális kérdés

Az elmúlt tanévben egyházunkban többször is megfogalmazódott egy nagyon határozott igény és elvárás az Evangélikus Hittudományi Egyetemmel kapcsolatban. Foglalkozott ezzel a püspöki tanács, a zsinat és az országos presbitérium is. De több más megbeszélésnek is ez a kérdés volt a témája: mit vár az egyház a teológiától? Folyamatosan zajlik ma az együtt gondolkodás az egyetem és fenntartója, a Magyarországi Evangélikus Egyház között. Ezek az alkalmak több aspektusból vizsgáljuk az evangélikus teológiai képzés aktuális lehetőségeit és megújulásának útját.

Az alapkérdés valóban ennyi: mit vár az egyház a teológiától? Elméleti és gyakorlati kérdésként valóban ez az egyik standard kutatási irány a teológia tudománya számára minden időben. Amióta intézményesedett a teológiai oktatás a történelem folyamán az egyetemi keretekben, azóta időközönként újra és újra előtérbe kerül ez a kérdés. Ez a dialógus javára válhat a teológiai munkának, ha valóban őszintén és partneri stílusban folyik. A tudományos munka örök kritériumát is szem előtt tartja azzal, hogy az egyetemi autonómia nem csorbul a folyamatban. Kölcsönös így a felelősség az egyház és az egyetem között.

Egyik beszélgetőpartnerünk, Fábri György egyházkerületi felügyelő egyértelmű tömörséggel ki is fejezte a fenntartói elvárást az oktatókkal folytatott eszmecsere: minőségi képzést várunk. Ha arra gondolunk ma, hogy a rendszerváltozás negyedszázados évfordulóját éljük, akkor ez a szinte teljesen újraformálódott magyar egyházi felsőoktatás számára is mérföldkő. Mi valósult

meg negyedszázad alatt? Milyen munkaerő került az egyházi szolgálatba? Mennyire és milyen színvonalon áll helyt ma az a generáció, amely ebben az időszakban kapott diplomát akár csak a mi intézményünkben is?

A mai ünnepi alkalmunknak is ez a tétje: mennyire felvértezett, milyen erősen lépnek ki intézményünk-ből azok, akik diplomát vesznek át, és szolgálatba állnak hamarosan? Oktatók és hallgatók abban bízunk, hogy valóban rendelkeznek azzal a tudással és képességgel, amely lehetővé teszi majd szolgálatukat az egyházban. Emberileg nézve lehet garanciákat keresni és beépíteni a képzési folyamatba, de a kilépéskor egy „kezdésre” való alkalmasság a tét. Ez egy külső oldal, amelyet minden biztonnyal a DPR, vagyis a diplomás pályakezdő rendszer kiépítésével mi is alaposabban fogunk látni, grafikonok és számsorok segítségével.

A teológiai diplomának van azonban egy másik vetülete is. Egy olyan lelki oldal, amelyet nem lehet jegyekben és minősítésben kifejezni. Ez a személyes, belső lelki érték, amely minden végzett hallgatóban más-más módon jelenik meg, de lényeges a fejlettsége és érettsége a pályakezdő élet számára.

Bízunk benne, hogy a külső és belső „diploma” egyaránt jó minőségű és hitelesítő erejű. Erre a másodikra vonatkozóan nagyon hamar visszajeleznek a gyülekezetek tagjai, az iskolák hittanosai és az új lelkész „érdeklődő, kíváncsi” környezete.

A teológia a szélesebb kapcsolataiban újul meg

A teológiai gondolkodás azonban ennél szélesebb kapcsolati rendszerben és teljesebb képben tud csak iga-

zán működni. Bár ma egyre többször halljuk és olvassuk, hogy egy-egy szakterületnek is csak nagyon csekély részét láthatja át az adott terület kutatója, de a részeredmény, a speciális terület is csak akkor érvényesül, ha érthető nyelven és a nagy egész számára is indokoltan fogalmazza meg téziseit.

A teológia is akkor igazán teológia,



KINYIK ANITA FELVÉTELE

Béres Tamás hirdeti az egyetem tanévzáró istentiszteletén

ha minél inkább a teljesség, az „egész” irányában kutat és kérdez. Az impulzusait és a forrásait is a nagy összefüggések, az élet egészének megközelítésével szerzi be. Amikor hitre segíteni, hitben elmélyíteni szeretne, akkor is nagyon széles spektrumon mozog. Az élet pillanatait az élet egészének rendszerében szemléli. A véleményét is úgy tudja eredményesen kifejezni, ha nem pusztán a kifinomult hallásúaknak, a specialistáknak szól, hanem minél szélesebb körben nagyon sok embernek.

(...)

A teológia tudományának nyitottsága, érdeklődése akkor értékes, ha nagy területeken teszi lehetővé az aktív kapcsolatot a környezettel. Így nem válik életidegenné. Nem lejárt szavatosságú. A teológiának mint tudományagnak hihetetlen nagy befogadóképességűnek kell lennie. Minden félelemből, kishitűségből bekövetkező szűkülés és határpítés egyben veszélyes is jelent. Valami kimarad Isten nagyságának és mindenhatóságának megismeréséből. A teológia ma arra van kötelezve, hogy felfedezzen és felismerjen jeleket és történéseket úgy, hogy nyíltan és élvezetesen kérdezzen, érdeklődjön és szólaljon meg velük kapcsolatban – ennek kockázatával és nehézségeivel is számolva.



A tanévzáró ünnepségen emléklapot vehetett át a teológián negyven éve végzett Szabóné Mátrai Marianna püspökhelyettes és Gáncs Péter püspök is

Ötvenöt évvel ezelőtt...

...négyen végeztünk a teológián. Tizenhárman kezdtünk egykor. Az idő múlása és a közbejött események – így az 56-os forradalom vihara is – ritkították sorainkat. A nevek is ismerősen csengenek: *Bárdossy Tibor, Harmati Béla, Labossa László és Zászkaliczky Pál.*

A kép a lelkézszenntelés ünnepélyes eseményén készült a Deák téri templomban 1959. július 19-én. Csak hárman vagyunk rajta; Bárdossy Tibor öszre maradt. Történelmi, egyháztörténelmi ez a kép. Elöl a három szentelendő, és mögöttük a három lelkész édesapa. Három papgyerek indul a szolgálat útjára, olyan korban, melyben a hivatalos, állami politika végső célja az egyház megszüntetése volt, de míg ez bekövetkezik, legalább működésének korlátok közé szorítása. Olyan korban, amikor a lelkész megbélyegzése napirenden volt. Amikor a lelkéssel való találkozás és az egyházhöz kötődés előmeneteli akadályt jelentett, és nemegyszer a munkahely elvesztésével járt. Katonai sorozási lapomon is ez állt: „Apja pap, származása alapján osztályellenség.” S ez nekem huszonhét hónapi, fegyver nélküli, „lapátos” szolgálatot jelentett.

Három ifjú papgyerek áll az oltár előtt. Nem a múltba, nem a körülményekre tekint, hanem előre, hiszen az,

aki elhívta őket e szent szolgálatra, fellelte van minden változáson. Ő győzött már a kísértő felett, így szándékát semmi sem akadályozhatja meg.

1959-et írunk. A visszarendeződés ideje ez az egyházban is. Állami nyomásra már lemondatták *Túróczy Zoltán* és *Ordass Lajos* püspököket. Az Északi Egyházkerületben helyet-

meglepve magyarul mondta el köszöntő szavait.

Három ifjú, három papgyerek áldásra várva áll az oltár előtt. Mögöttük a három édesapa, az imádkozó háttér. Belső képe, tükre ez e papi otthonoknak.

Azóta ötvenöt év telt el. Mind a négyünk élete valójában külön re-



tes látja el a teendőket. A Déli Egyházkerületben *Káldy Zoltán* a megválasztott, akinek ez a mostani a második lelkézszenntelése. De Budapesten az első. Bár ketten északiak vagyunk, mégis ő végzi a szentelés szolgálatát.

A képen *Jouko Karanko* finn lelkész is látható – éppen Magyarországon tartózkodott –, aki mindenkit

gény, a kegyelem kiadásának és megtapasztalásának útja. Ez a közös bennünk. Az is marad. Isten áldásával indultunk, Isten áldása kíséri, és hisszük, egykor elhangzik majd felénk is: „*Jőjjetek, Atyám áldottai, örököljétek a... számotokra elkészített országot.*” (Mt 25,34)

■ LABOSSA LÁSZLÓ
nyugalalmazott lelkész

Megismételhetetlen találkozás

Minél több esztendő suhan át fejkünk felett, annál inkább érzékeljük az idő múlásának gyorsaságát.

Évfolyamtársaimmal 1956 után kezdtük teológiai tanulmányainkat a budapesti Lendvay utca 28. alatti épületben. Egykor valamelyik perzsa sah nyári villája volt. Igényes belső faburkolatok díszítették az aulát éppúgy, mint az előadótermeket. Volt varázsa és művészi szépsége az épületnek kívül-belül. Talán emiatt vetett rá szemet 1962-ben az Állami Egyháziügyi Hivatal, amely 1989-ben történt megszűnéséig itt végezte ellenőrző tevékenységét.

Olyan egykori hallgatók találkoztunk májusban Békéscsabán – többségében lelkészek, de időközben más pályára került egykori diáktársak is –, akik „a kontroll és a korlát” jegyében végezték a szolgálatunkat egészen 1989-ig. Akik tudtuk, hogy figyelnek bennünket, és azt is tudatták velünk, hol van a határ, mit szabad, és mit nem – a vallás- és lelkiismereti szabadság jegyében.

Egy-egy ilyen találkozáson megannyi emlék elevenedik meg, vizsgálcsínyektől a szigorlaton át egykori princípálisaink jó szándékú tanácsaig. Esküvői esetek és temetési meglepetések (elcserélik a halottat...) egyaránt felidéződnek, miként az is, hogy némely megoldhatatlannak tűnő esetben hogyan segíthet a civil kurázsia...

Különös és újra ismétlődő élményünk éppen az, hogy a pályakezdés minden nehézsége és a sötét egyházpolitikai árnyék ellenére megszépülnek az ifjúság esztendei. Most látjuk igazán, mennyi áldást hordoztak személyes életünkben és a gyülekezetek szolgálatában is, ahol éppen prédikáltunk, renováltunk, hűveinket lelkigondoztuk. Isten hatalmasabb, mint a történelem e világi urai.

Ez év májusában tehát Békéscsabára igyekeztünk *Kutyey Pál* kollé-

gánk hívó szavára. Otthonát és szívet nyitotta meg előttünk, pedig közel húszan voltunk, többségében hitvesünkkel együtt.

Nemcsak a békécsaba-erzsébet-helyi (jaminai) otthon kedves hangulata és a virágoktól jó illatot árasztó udvar kínált megfelelő helyszínt az őszinte beszélgetéshez, de a frissen-sültek bőséges választéka is segítette, hogy a találkozás öröme koccintsunk egymással.

Egyik kollégánk megrendítően számolt be mostani szolgálatáról. „Eddig – mondta ő – a kilencvenkilenc megtaláltat gondoztam, most az egyetlenegy egykori konfirmandusomban tartom a lelket.” Megtévedt, börtönbüntetését tölti. Senkije nincs. Ezért látogatja a lelkész kéthetente Kalocsán. Lassan szabadulhat. Szeretné, ha újra visszatálna a társadalomba. Hite már pislákol.

Unokák láthatatlan serege jelent meg szemünk előtt, ahogy ki-ki beszámolt, melyikük hol tart éveiben és iskolai tanulmányiban. A felszázát meghaladta a számuk.

Békécsaba kis- és nagytemplomával a hazai evangélikusság egyik fellegrá. Régebben magyar evangélikus Rómának is hívták. A nagytemplomban mi is együtt ünnepeltük az Úr szent vacsoráját *Detre János* nyugalmazott esperes szolgálatával. Feledhetetlen élmény feltekinteni a templomban az értünk meghalt Krisztust ábrázoló oltárképre, de a templom méretei is lenyűgözőek. A kistemplom családias hangulatával hagyott kellemes emléket bennünk.

Békécsaba *Munkácsy Mihály* városa. Ha nem is itt született, de itt nőtt fel, szép múzeuma és festményei – még részleges kiállításuk is – belső meditációra készítenek.

Nem kisebb élményt jelentett a városháza díszterme a 20. századi festménykoszorújával. A város közepén újonnan létesített sétálóutca az oda-

látogató előtt újra igazolja: itt, az Alföld szívében van tér, lehet szemlélődni épületek gazdagságában, s a kerékpározó vidám ifjakat is érdemes szemügyre venni. Talán mi is újra visszafiatalodunk...

S aztán hirtelen kocsiba és kisbuszba szálltunk – irány Gyula, a közelben fekvő egykori megyeszékhely. Az Erkel Ferenc Múzeum modern, felújított berendezéssel várt bennünket, kedvünkért még a nyitva tartást is meghosszabbították. Természetesen az ékszerdoboz-szépségű evangélikus templomot is megtekintettük *Jakab Béla* helyi kolléga vezetésével.

A régi várfal mellett indultunk vissza Békéscsabára. Visszatértünkben a katolikus templomban láttuk néhai *Patay László* festőművész óriási méretű seccóját, amelyen akkor még élő személyeket is megörökített, köztük hitvesét is. Az erzsébet-helyi evangélikus templom meglátogatása sem maradhatott el, ahol vendéglátónk hetvenéves koráig szolgált, és modern gyülekezeti házat is építtetett.

Öröm volt látni a sok funkcióval szolgáltató végző evangélikus szeretothon korszerű épületét és a belvárosban a nemrég megnyitott evangélikus óvoda apróságait. A gimnázium igazgatója, *Kolarovszki Zoltán* méltán büszkélkedett az épületkomplexummal és a pedagógiai munkával – hároméves kortól tizennyolc éves korig zajlik itt az ifjúság evangélikus nevelése.

Békécsaba fejlődő város, lüktető evangélikus élet jellemzi, a lelkészek egymást segítők jó kapcsolata példaeztékű. Legyen áldás a nagy múltú, szlovák gyökerű gyülekezet életén és a városban betöltött felelős szolgálatán!

Nemcsak szép emlék, de megismételhetetlen esemény marad a csabai találkozás életünkben. Köszönjük a szolgálat Urának és a Kutyey családnak.

■ D. SZEBIK IMRE
nyugalalmazott püspök

Amikor maga az ünnepelt az ajándék

Ittész János nyugalmazott püspököt köszöntjük 70. születésnapján

Nehéz elfogultság nélkül írni olyasvalakiról, akit tisztel és szeret az ember. Rádásul tudom, hogy ő maga egyáltalán nem szereti, ha valamért ő kerül a középpontba. Most mégis itt az ünnepelés ideje, hiszen a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület nyugalmazott püspöke, *Ittész János* június 18-án töltötte be hetvenedik életévét.

E hét évtized alatt Urunk úgy hordozta Ittész Jánost, hogy végül egyházunk életének egyik formálójaként használta fel őt szolgálatában. Így ezen a jelképes születésnapján történ az Istennek való hálaadás gyertyái égnek: vagyis nem egyszerűen az ünnepeltet, hanem Urunkat áldjuk és dicséjük.

Hálát adunk Ittész János alázatáért, amely nem egyszerűen emberi szerénység, hanem az ügy és a Mester iránti természetes alázat. Egy-két Vasi Egyházmegyével közös lelkészi munkaközösségi ülésen történt találkozás leszámítva még nem ismerem őt közelebbről, amikor 2000-es győri beiktatásán elsorult szívvel láttam, amint – immáron a püspöki kereszttel a nyakában – lehajtott fejjel térdel az oltár előtt, hogy fogadja hazai és külföldi püspöktársai áldását.

A később fárhadatatlannak és energikusnak bizonyult Ittész János akkor és ott összetörtnek tűnt. Valóban keresztet vett a nyakába: nem a hatalomét, hanem a megnagyobbított szolgálatét és felelőségét. A püspöki tisztség nem egyszerűen elnyert rang, győzelem volt a számára, hanem teher, amelyről pontosan tudta: önmagában nem képes elhordozni. És ahogyan egész aktív lelkészi szolgálatát, ez az alázat kísérté püspöki éveit is, amikor is egy nagyobb közösség bízott rá – minden súlyával, nehézségével, felelőségével és következményével együtt.

Hálát adunk legendás munkabírásaért. Egy most megjelent interjúban megvallotta, hogy ami aktív éveiben sosem fordult elő, az nyugdíjba vonulása óta egyszer már megtörtént: családi elfoglaltságra hivatkozva nem vállalt egy szolgálatot... Püspökként hivatalából fakadó szolgálatai mellett a szabad vasárnapjain magától értődően rendszeresen helyettesítette lelkésztársait. (Jól tudom, hogy hasonló okból most is tele van a nap-tára.) Igyekezett eljutni egyházkerületi gyülekezeteibe, vasárnapi istentiszteleteire – előzetes bejelentés nélkül –, hogy megismerje azokat, akik megbízták őt a szolgálattal, illetve akiket e szolgálat Ura órá bízott.

Nyugdíjba vonulása óta sem pihen. Istentiszteleti szolgálatai mellett egy ideig Győrben rendszeresen tartott bibliaórákat. Részt vesz a Fraternitas Lelkészegyesület munkájában, illetve a *Keresztény Igazság* teológiai folyóirat szerkesztésében. A közelmúltban *Túróczy Zoltán* igehirdetések gyűjteményét rendezte sajtó alá. Bekapcsolódott a néhány környékbeli lelkész által csaknem másfél évtizede rendszeresen összegyűlekező győri homiletikai munkaközösség munkájába is.

Hálát adunk kompromisszumot nem ismerő hűségéért. Ittész János nem a pillanatnyi érdekek embere. Ha egy ügynek az igazáról meggyő-

ződött, attól nem tágit. Így lett egyik „élharcosa” az evangélikus identitás megerősítésének, az egyházi közelmúlt tisztázásának és a vele való szembenézésnek, a lutheri irányba



MENYES GYULA FELVÉTELE

fordult liturgiai reformnak és természetesen az egykori hatalom által felszámolt Dunántúli Egyházkerület újjászervezésének. Ez utóbbit szolgálták az általa életre hívott vagy támogatott kezdeményezések: az egyházkerületi napok, a kórustalálkozók, a teológiai pályázatok, az évente megtartott lelkészszemináriumok, a *Dunántúli Harangszó* című lap.

Hálát adunk a tiszta ige iránti elkötelezettségéért. Ízig-veérgig lutheri teológus, és ezt semmilyen körülmények közepette sem fél hangoztatni. Akkor sem, ha ez nem tetszik mindenkinek. Igehirdetése sohasem benyomások, érzéseket vagy élményeket tárnak a gyülekezet elé, hanem mindig a kereszt evangéliumát. Tudom azt is, mennyire szíven üti, ha valahol ennek az ellenkezőjét tapasztalja.

Megtanultam tőle, hogy az egyházban sohasem az az aktuális téma, amelyet kívülről elvárnának tőle, amely divatos, amely a közbeszédet megtölti, hanem mindenekelőtt a Krisztus evangéliuma. Számára mindennek ez az alapja, amely nélkül az egyház nem lehet egyház akkor sem, ha egyébként az emberek számára rendkívül vonzó és sikeresnek tűnik is.

Ittész János számára a tisztán értett és hirdett evangélium az első. Talán nem az egyébként irigylésre méltó szónoki talentumai miatt tartjuk „jó” igehirdetőnek, hanem mert egész szolgálatát átjárja a kereszt titka iránti alázat.

2011 tavaszán, amikor már megválasztották utódját, de még Ittész János viselte a püspöki tisztséget, az egyházkerületi közgyűlésen – mint e testület „alapító” tagja – ennyit fűztem hozzá utolsó püspöki jelentéséhez, a pilóták szavajárására utalva: „Parancsnok, megtiszteltetés volt önnek szolgálni!” A megjegyzés tréfásnak tűnhetett, mégis teljesen komoly volt. Annál nagyobb az örömmünk, hogy Ittész János nyugdíjasként továbbra is velünk „szárnyal”.

Isten éltesse Ittész János püspök urat, hogy sokáig lehessen közöttünk Isten ajándékaként, az ő legnagyobb dicsőségére és egyházunk népének épülésére!

■ TUBÁN JÓZSEF

Vallástétel Barmenben

▶ A német nemzetiszocialista kormány hatalomátvételét követően (1933. január) megpróbált közvetlen befolyást gyakorolni az ország egyházszervezetére. Az úgynevezett Német Keresztyének (Deutschen Christen) által kikényszerített és 1933 nyarán megtartott egyházi választásokkal párhuzamosan – az egyház függetlensége érdekében – Németország-szerte ellenálló mozgalom szerveződött. Ez idővel egyházon belüli küzdelemmé (Kirchenkampf) fajult, mely végül egyházszakadáshoz vezetett. A nyolcvan évvel ezelőtt, 1934. május 29–31. között megtartott első, úgynevezett hitvalló zsinaton megszületett az a hat pontból álló *Barmeni hitvallás* (más néven *Barmeni teológiai nyilatkozat*), mely a német Hitvalló Egyház alapdokumentumává lett.

Barmen (ma Wuppertal egyik városrésze) sétálóutcája elején található a híres Gemarker-templom. Az utca közepén emlékmű áll, amely az 1934 májusának végén e templomban megrendezett hitvalló zsinatnak állít mementót. A nemzetiszocialista időszak egyházharcának ezen egyik legfontosabb eseményén fogadták el az akkori német evangélikus egyház helyzetéről szóló teológiai nyilatkozatot, melynek lényegi megfogal-

mazói között ott találjuk a neves svájci teológust, *Karl Barthot* (1886–1968), valamint *Thomas Breitot* (1880–1966) és *Hans Asmussent* (1898–1968) is.

Az azóta fogalomává vált hat barmeni tézis német precizitással készült, s rövidege ellenére sem könnyű olvasmány. A tömören megfogalmazott, szókimondó és fajsúlyos gondolatokat egy-egy újszövetségi vezérigé vezet be. Ezután diadikus

rendszerben hol egy, hol több rövid, pozitív tartalmú teológiai állítás (tézis) következik, amelyet mindig egy „Elvetjük ama hamis tanítást...” (hereszt) kezdetű antitézis-elhatárolás zár le. E struktúra az *Ágostai hitvallásban* is felfedezhető.

Szózaporítás helyett azonban most következzen a barmeni atyák – mindössze A4-es lapnyi terjedelmű (!) – teológiai remekművének jelen évfordulóra készült, szövegű fordítása.

1. Jézus mondja: „*Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam.*” (Jn 14,6) „*Bizony, bizony, mondom néktek: aki nem az ajtón megy be a juhok aklába, hanem másfelől hatol be, az tolvaj és rabló. Én vagyok az ajtó: ha valaki rajtam át megy be, megtartatik.*” (Jn 10,1.9)

Jézus Krisztus, ahogy nekünk Róla a Szentírás tanúskodik, Istennek az az egyetlen Igéje, akire kötelesek vagyunk hallgatni, s akinek életben-halálban bizalommal és engedelmességgel tartozunk.

Elvetjük ama hamis tanítást, mely szerint az egyház Isten ezen egyetlen Igéjén kívül és mellett – mondanója forrásul – még más eseményeket, tekintélyeket, formákat és igazságokat is el tudna és kellene, hogy ismerjen.

2. „*Isten munkája az, hogy ti a Krisztus Jézusban vagytok. Őt tette nekünk Isten bölcsességgé, igazsággá, megszentelődéssé és megváltássá.*” (1Kor 1,30)

Ahogy Jézus Krisztusban van Isten vigasztalása minden bűnünk bocsánatára, úgy – hasonló komolysággal – Benne van Isten átfo-gó igénye egész életünkre nézve. Vele jutunk el e világ istentelen megkötöttségei alóli boldog felszabadulásunkon túl teremtményeinek szabad és háládatos szolgálatára.

Elvetjük ama hamis tanítást, mely szerint életünknek lennének olyan területei, ahol nem Jézus Krisztus, hanem más urak lennének a mérvadó – területek, ahol nem általa tartanánk szükségesnek a megigazulást és megszentelődést.

3. „*Az igazsághoz ragaszkodva növekedjünk fel szeretetben mindenestől őhozzá, aki a fej, a Krisztus. Az egész test pedig az ő hatására egybeilleszkedve és összefogva.*” (Ef 4,15–16)

A keresztyén egyház olyan, testvérekből álló közösség, amelyben Jézus Krisztus a Szentlélek által jelen levő Úrként cselekszik – igében és szentségben. Hitével, miként engedelmességével, üzenetével, mi-

ként a bűn világában létező rendjével mint kegyelemben részesült bűnösök egyháza arról tanúskodik, hogy egyedül az Ő tulajdona, egyedül az Ő vigasztalásából és az Ő megjelenésének várakozásában rejlő útmutatásból él és szeretne élni.

Elvetjük ama hamis tanítást, mely szerint az egyház a mindenkor uralkodó világnézeti és politikai meggyőződés kedvére vagy változására bízhatna üzenetének s rendjének formáját.

4. Jézus mondja: „*Tudjátok, hogy a népek fejedelmei uralkodnak rajtuk, és a nagyok hatalmaskodnak rajtuk. De közöttetek ne így legyen: hanem aki naggyá akar lenni közöttetek, az legyen a szolgálatok.*” (Mt 20,25–26)

A különböző egyházi tisztségeket nem az egyiknek (ti. embernek) a másikon való uralkodására alapították, hanem szolgálat gyakorlására, mely az egész gyülekezetre bízott és rendeltetett.

Elvetjük ama hamis tanítást, mely szerint az egyház elállva eme szolgálatától magát odaadhatna vagy

rendelkezésre bocsáthatna rendhagyó s hatalmi jogkörökkel felruházott vezéreknek (Führer).

5. „*Istent féljétek, a királyt tiszteljétek.*” (1Pt 2,17)

Az Írás mondja nekünk, hogy az államnak isteni rendelés szerint az a feladata, hogy a még meg nem váltott világban, amelyben az egyház is él, az emberi belátás és képességek mértéke szerint a hatalom figyelemztetése és gyakorlása által gondoskodjék a jogrendről és a békéről. Az egyház Isten iránti hálával és tisztelettel elismeri (a Teremtőnek) ebben az ő rendelkezésben megnyilatkozó jótéteményét. Ez Isten országára, Isten parancsára és igazságosságára emlékezteti, és ezzel együtt az uralkodók és az uralom alatt levők felelősségére. Bízik az Ige erejében, és engedelmeskedik annak, mivel általa tartja fenn Isten a mindenséget.

Elvetjük ama hamis tanítást, mely szerint az államnak különleges megbízatásán túl az emberi élet egyetlen és teljes rendjévé kellene válni, és az

állam tudna ilyené válni s ily módon az egyház rendeltetésének is eleget tenni. Elvetjük ama hamis tanítást, mely szerint az egyház különleges megbízatásán túl állami hagyományokat, állami feladatokat és állami méltóságokat kellene, hogy elsajátítson – és tudna is elsajátítani, s magát ily módon az állam egyik alakulatává tenni.

6. Jézus mondja: „*Íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.*” (Mt 28,20) „*Az Isten igéje nincs bilincsbbe verve.*” (2Tim 2,9)

Az egyház feladata az – amiben szabadsága is gyökerezik –, hogy Krisztus helyén, azaz az ő saját igéjének és művének szolgálatában állva az igehirdetésen és a szentség(ek)en keresztül adja tovább minden népnek az Isten ingyen kegyelméről szóló üzenetét.

Elvetjük ama hamis tanítást, mely szerint az egyház – emberi önkénnyel – az Úr igéjét és művét bármilyen, önhatalmúlag kiválasztott kívánságnak, célnak vagy tervnek a szolgálatába állíthatná.

Néhány kiegészítő gondolat a hitvallás hat pontjához. A kezdő tézis a reformáció korában Luther által homlokterbe helyezett „egyedül Krisztus” (*solus Christus*) alaptétellel indít, szakítva ezáltal az úgynevezett természetes teológia 20. századi képviselőivel (például *Werner Elerttel*, *Paul Althauszal*). Az egyház örök kihívása – így a 21. századi is –, hogy miként tudná az evangéliumot még nagyobb határfokkal és még meggyőzőbben hirdetni.

A következő tétel szerint Krisztus megváltói műve nemcsak megtérésre sarkall, de a világ istentelen megkötöttségei alóli boldog felszabadulásunkat jelenti. Ezt a kijelentést érdemes összevetnünk Pál apostol és Luther alaptételeivel (lásd 1Kor 9,19, illetve *A keresztyén ember szabadsága* című iratot), amelyek szerint keresztyén szabadságunkat a felebarát szolgálatára kaptuk Megváltónktól.

A harmadik tézis a Szenthárom-

ságra és az *Ágostai hitvallásra* (VII. cikk) utalva hirdeti, hogy az igében és a szentségekben maga az Úr cselekszik. A keresztyén üzenet formája és rendje pedig kizárólag (!) az egyházra bízott.

A hitvallók látása szerint az egyházi tisztségek is mindig a másik ember felé irányuló feladatot, időt, energiát és lemondást igénylő szolgálatot jelentenek. E kijelentés készíti elő a hitvallás talán legmarkánsabb antitézisét: e szolgálatba egyetlen Führernek (sic!) sincs beleszólása!

Az ötödik s egyben leghosszabb tétel az állam Istentől rendelt feladatáról és köteletségéről szól (vö. Róm 13). Az egyház hálával és tisztelettel fogadja Isten jó rendjét, de ez véletlenül sem jelenti az egyház és az állam összekapcsolódását (vö. *Augustinus*, illetve Luther tanítását Isten kormányzásáról).

A zárótétel összegez. A Teremtő által önrendelkezési joggal felruházott egyháznak – bármilyen önhatal-

mú kívánságnak, célnak és tervnek a szolgálata helyett – kizárólagos feladata az Úr kegyelme esztendejének, művének hirdetése s ennek képvisellete a világ végső határáig.

Barmenrel kapcsolatban mindig felvetődik a kérdés: csupán egy történelmi dokumentumot vagy a mai pluralista, libertinista s majd minden iránt toleráns világunkban is érvényes tételsort látunk-e benne? Igaz, ma nincs háborús helyzet, még kevésbé egyházüldözés. De vannak komoly és nehéz társadalmi, etikai, erkölcsi és bibliamagyarázati kérdések.

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint például az előző tíz évben majd harminc százalékkal csökkent azok száma, akik evangélikusnak vallották magukat. Szívemarkoló a kérdés – vajon mi lehet ennek az oka? Nem rontottunk el esetleg valamit az új évezred első évtizedében? Biztos, hogy az általános népesség-

csökkenés és a kérdőíveken nem teljesen szerencsésen feltett kérdés áll mindemögött? No, és ugorva a mába – akkor hogyan tovább? Milyen irányba tart most egyházunk hajója? Valljuk-vállaljuk tudatosan mindenben az egyetlen biztos és üdvözítő Urat?

Egykor a hitvalló atyák nem nyugodtak bele a kialakult helyzetbe, hanem léptek, és az élő Úr mellett tanúskodtak. Elgondolkodtató és nagyon bátorító, hogy a Németországi Protestáns Egyház (EKD) számos taggyülekezete mellett az uniált egyházak, valamint az osztrák ágostai és helvét hitvallású protestánsok lelkeszei a lelkeszavatáskor (ordinatio) mindmáig felesküdnék a *Barmeni hitvallásra*, amely éppen ezért a *Német evangélikus énekeskönyvben* is megtalálható.

A korszellem mindannyiunk nagy kísértése. Isten igéje azonban figyelemztet (2Kor 6,14): ne legyünk felemás igában azokkal, akik egyéni el-

képzelésük és etikájuk szerint más utat választva és vallva értik és értelmezik Isten örök és szent igéjét.

A *Barmeni hitvallás* fogalmazói véletlenül sem szerették volna hit-igazságait bárkire igaként rákényszeríteni. A velük egyet nem értők önnönmagukat zárták ki soraikból. Ezért a Szentírás mérlegén meg nem álló, ám a korszellem szerint talán felvilágosultabbnak tűnő s tetszősebb látással bírót szeretettel jobb belátásra kell bírni. Ne veszélyeztesék, akadályozzák és ne tegyék hiteltelenné ama küldetésünket, hogy lelkiismeretünk foglyaként (Luther – wormsi birodalmi gyűlés, 1521. április 18.) Isten egyetlen igéjének hűséges, hitvalló követésére másokat is (meg)hívjunk.

Nyolcvan évvel ezelőtt Isten egyetlen Igéjéről, Jézus Krisztusról tanúskodtak a barmeni atyák. Ne feledjük, hogy elhívásunkat és megbízásunkat mi is erre kaptuk.

■ DR. BLÁZY ÁRPÁD



A wuppertal-barmeni gyülekezet temploma



Barmeni emlékmű



A burgenlandi evangélikusok soproni ünnepe

► Folytatás az 1. oldalról

Az ünnep helyszínválasztásának okáról, a szervezés kulisszatitkairól és a fiataloknak szóló rendezvényekről Manfred Koch burgenlandi szuperintendenst, Holger Manke soproni német lelkészt és Plöchl Ildikó határ menti gyülekezetpedagógust kérdeztük.

– Koch úr, az Ausztriai Evangélikus Egyházban a Gusztáv Adolf-ünnepségek rengeteg embert, számos résztvevőt vonzanak. Mióta zajlanak ezek a rendezvények?

– Ausztriában 1935 óta ünnepeľjük a Gusztáv Adolf nevével



fémjelzett napokat. Bár 1938 és 1948 között nem tartották meg az alkalmakat, de 1949-től ismét előtérbe került az ünnep megrendezése. Burgenland tartományban a Gusztáv Adolf-ünnep a legnagyobb szabású és a legtöbb embert vonzó evangélikus találkozó. Korábban kétezzer-ötszáz fő volt a résztvevők átlagos száma. Ez az utóbbi években ezer-ezer-ötszáz főre csökkent.

A létszámot tekintve két kiemelkedő rendezvényünk volt. Az egyik itt, Sopronban a rendszerváltás után, amikor közel háromezer-ötszázán szinte megtöltöttük a soproni evangélikus templomot. A másik pedig a bur-

genlandi Felsőőrött (Oberwart) volt 2007-ben, akkor a kelet-ausztriai egyházi napok rendezvényén voltunk jelen hasonló létszámban.

– Miért éppen Sopronban ünnepeľnek az idén?

– Mindannyiunkat jó érzéssel tölt el, és fontos számunkra, hogy huszonnégy év elteltével ismét Sopronban lehetünk, hiszen ez a mai alkalom is igen jelentős momentum a határon átvélő kapcsolatainknak. Az elmúlt években nem egy olyan munkaterület forrta ki magát, amely a határ menti evangélikus gyülekezetek kapcsolatait erősítette – mind az osztrák, mind a magyar oldalon. A burgenlandi Lépesfalva és a magyarországi Ágfalva közöt-

ti, illetve a határ menti egyéb kapcsolatok megerősítése céljából Plöchl Ildikó határ menti gyülekezetpedagógust állítottuk szolgálatba. Mesmer Ottó pedig – a szuperintendensek tanácsának megbízásából – az osztrák és a magyar evangélikus egyház kapcsolatainak megszilárdításán fáradozik.

Jelezném, hogy a következő évben is tervezünk egy közös alkalmat Magyarországon, Nemescsón. Továbbá: van egy elképzelésünk a – türelmi rendelet idején épült – templomokat összekötő „zarándokút” hálózatának kiépítéséről is. Ezenkívül a 2017-es jubileumi évben számos közös osztrák–magyar projektet szeretnénk megvalósítani.

– Manke úr, mennyi időbe telt egy ilyen nagyszabású és ilyen sok szálon futó rendezvény megszervezése? Az önök híres német precizitása és szervezőtechnikája mellett nem lett volna egyszerűbb az organizáció otthon, mint itt, Magyarországon?

– Nem az előkészületek, hanem az ünnep sikerei állnak a középpontban. Az a fontos, hogy minden résztvevő – legyen közelről vagy távolról érkező – jó érzéssel és elégedetten menjen haza, és tapasztaljon meg valamit ebből a határokkal is megküzdni tudó, különleges közösségből és Isten szeretetéből. Ezt szeretném most hangsúlyozni, mert ez motivált bennünket a hosszú, egy éven át tartó előkészületek során is. Ha pedig egy ilyen cél lebeg a szemünk előtt, akkor lényegtelen, hogy Magyarországon vagy Németországban szervezzük-e a rendezvénysorozatot.

– Hány ember vett részt az alkalmak előkészítésében?

– Erre a kérdésre nehéz felelni. A kemény magot mintegy húszan alkotják, ők azok, akik az egész ünnepséget át tudják tekinteni. Ennél azonban lényegesen többen vagyunk. Jó néhányan állnak most is a standoknál, nagyon sokan pedig sütemények készítését vállalták. Megnyugtató érzés, hogy segítségünkre vannak a licisták, az Eötvös-iskola tanulói, és vannak itt jó néhányan az ágfalvi és a bánfalvi fiatalok közül is. Gyülekezetünk felnőtt korosztálya pedig a stabil háttérrel gondoskodik. Az önkéntes segítők közé számítom a kórusokat, a zenei csoportokat, a színészeket és a táncosokat is, hiszen ők mindannyian hozzájárulnak a rendezvény sikeréhez. Az önkéntes munkának ez a sokszínűsége és sokfélesége külön értéke a rendezvénynek.

– Mit jelent ez az ünnepség a soproniaknak és a soproni evangélikusoknak?

– Sopron a nyugat-magyarországi régió egyik nagyvárosa, amely az elmúlt huszonöt évben ismét „összenőhetett” a burgenlandi területekkel. A rendezvény ennek a testvéri és szívélyes együtt élésnek egy kis darabkája. A soproniak számára ez az ünnep az összetartozás érzését is magával hozza. Úgy gondolom, hogy az együttes tervezés és kivitelezés pedig elősegítheti és megerősítheti a gyülekezeteken belüli közösség építését és megélését is.

– Nagyon elfáradt?

– Nem jobban, mint a többiek, akik az ünnep sikeréhez bármi módon hozzájárultak, és nem jobban, mint azok, akik eljöttek, és most – sok szép élményt begyűjtve és kellemesen elfáradva – hazatérnek. Az pedig kiemelt dolog jó érzés, amikor az ember



hátradőlhet, és végre felsóhajthat: bár egy kicsit kimerültem, de megér-

te, mert ez a mai igen-igen tartalmas és egyben hitmélyítő nap volt...

– Az Evangélikus Élet olvasói számára a Gusztáv Adolf-ünnep alig ismert alkalom. A Young-GAF kifejezés pedig még ennél is idegenebbül cseng. Ildikó, Ön hogyan értelmezné, mi van az idegen kifejezések mögött?

– A Gusztáv Adolf-ünnepség „kistestvére” az egész napos Young-GAF rendezvénysorozat, amely párhuzamosan fut a felnőttek rendezvényével. A Gusztáv Adolf-ünnep nem „nyugdíjas-találkozó”, bár döntő többségében az idősebb korosztály van jelen az alkalmakon. Ha fiatalítani és változtatni akarunk egy ilyen komoly tradíciókkal rendelkező ünnepség résztvevőinek az arányán, akkor nem elég, ha kiteszünk néhány színes ceruzát a gyerekeknek egy asztalkára. Nekik való, számukra is izgalmas, őket is érdeklő programokat kell biztosítani.



– Éspedig?

– A gyerekek és a fiatalok nem a nagy, a közös nyitó istentiszteleten vettek részt, hanem egy fiatalosabb, a kor-

osztályuk nyelvén megszólaló alkalmon, ahol az ő ízlésüknek megfelelő vagy ahhoz közelebb álló zenei kíséret volt. Ennek megfelelően a Crazy Angels nevű, határ menti – lépesfalvi, ágfalvi és bánfalvi – fiatalokból álló zenekar játszott mind a nyitó-, mind a záróahítaton. Az elmúlt hónapokban ezek a fiatalok jótékonyági koncerteket szerveztek Ausztriában, hogy az ott befolyt összegből támogatni tudják ezt a Gusztáv Adolf-ünnepséggel párhuzamosan futó alkalmat. A Fő téri színpadon is folyamatosan megy műsor a Young-GAF szervezésében. Fellépnek – többek közt – a líceum német színjátékai, a soproni Hunyadi János Evangélikus Óvoda gyermekei, a Juventus ifjúsági fúvószenekar és a Testvériség néptáncgyűttes. Az Eggenberg-ház udvarán maszkokat készítenek, barkácsolunk, beszélgetünk, ját-

szunk és sütünk-főzünk. A Fő téren pedig a legkisebbek két hatalmas légváron ugrabugrálnak.

– Lesz Young-GAF rendezvény máskor és másutt is Magyarországon?

– Várhatóan igen. Mi, a mostani szervezők és a Crazy Angels a soltvadkerti Szélrózsán is ott leszünk. Egy nemzetközi sátrat fogunk „üzemeltetni”, amelynek a határ mentén szerveződött, osztrák és magyar fiatalokból álló ifjúság lesz a házigazdája. Szeretnénk otthonosabbá tenni a Szélrózsát a magyarul nem értő külföldi vendégek számára is.

– A mai nap során a leggyakrabban használt kifejezések közé tartozik a „határ” szó. Összetett szavak és szókapcsolatok garmadát képezik belőle: határhelyzet, határ menti, határon átvélő, határtalan... Minden olyan ideálisnak tűnik. Valóban az?

– Ahogy vesszük. Egészen biztosan ideálisabb, mint ha harminc

vagy negyven évvel ezelőtt kellett volna megszervezni Sopronban egy ilyen programsorozatot. Persze az ideálistól még messze vagyunk. A nyelvi és kulturális különbségek ma is határvonalat húznak közénk. Az azonban rajtunk is áll, hogy ez a határvonal mennyire vékony vagy mennyire vastag.

Mostanság a Crazy Angels minden napjaiba látok bele közelebről. Az osztrák és a magyar fiatalok között újra és újra rácsodálkozom arra, ahogyan szép lassan lebontogatják maguk között a falakat. Az együttes első néhány hónapja a közös zenélésről szólt. Mára barátságok és szerelmek szövődtek közöttük. Nem csak a próbákon találkoznak, a szabad idejüket is együtt töltik. És az is természetes a számukra, hogy együtt jönnek a Szélrózsára. Sőt az is, hogy együtt bönögészik az európai egyetemek felvételi tájékoztatóit.

■ HEINRICHS ESZTER

Háromfalusi gyökerek

► Folytatás az 1. oldalról

A hagyományünnep alapját tulajdonképpen a három faluban járt *boricatánc* képezte. Erről szólt a nyitónapon az a beszélgetés, amelyen a *Brassói Lapok* főszerkesztőjének, *Ambrus Attilának* a vezetésével a tánc múltjáról és identitásformáló szerepéről osztották meg ismereteiket az egybegyűltekké szakemberek. A különböző kulturális műsorok a tatrangi templomban, a zajzoni egyházi kultúrházban, illetve a pürkereci színpadon voltak láthatók, a gyereke-

ket pedig Pürkerecen tanították a kézművesség hagyományaira. Tehát a szervezésből a „zárások” (Tatrang), a „rozsdások” (Zajzon) és a „meszesek” (Pürkerec) egyaránt kivették részüket, ezzel is jelezve, hogy Háromfalu csángó közösségei egységet képeznek.

A közösségek összetartozását nem csak a hasonló szokások, a hasonló viselet jelzi. Közös gyökér az evangélikus hit, amelyet vasárnap ünnepi istentiszteleten vallottak meg az oltszakadati és orosházi vendégekkel egyetemben.

■ VERES EMESE-GYÖNGYVÉR



Hagyományok ünnepe

► A gombamód elszaporodott falunapokkal ellentétben, amelyeken jobbra az ünnepnek már csak a hagyományát próbáljuk mi, tudósítók tetten érni, a barcasági (Erdély, Brassó megye) Háromfaluban a tatrangi, zajzoni és pürkereci evangélikus egyházközösség közös szervezésében június 13–15-én megtartott rendezvény tartalmas, érték- és – amint számos helyi résztvevő elmondta – remélhetően hagyományteremtő is volt.

„Az ünnep során felvonultatjuk Tatrang, Zajzon és Pürkerec még élő hagyományait, szokásait. Bemutatjuk a tojásírást, boricajárást, valamint a népi viseleteinket, táncainkat és játékaikat, de nem maradnak el a helyi gasztronómiai ínyencségek sem” – állt a meghívón, s bizony bánhatja, aki ellenállt a csábításnak. Az utóbbi évek egyik, ha nem a legrangosabb seregszemléjéről maradt le.

Pénteken, június 13-án a tatrangi gyülekezeti teremben az egyedi háromfalusi szokás, a boricázás múltját, jelenét ismertették, jövőjét latolgatták néprajzkutatók és régi boricások. *Könczei Csilla*, a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem antropológusa, a *Kulturális identitás, rítus és reprezentáció a Brassó megyei Háromfaluban* – *A boricá* című könyv szerzője a boricázók viseletének változásáról, a táncosok által használt kellék, a „lapocka” metamorfózisáról beszélt.

Könczei Csilla megvallotta, hogy a boricá – kisebb-nagyobb megszakításokkal – szinte egész eddigi életét végigkísérte. Hétfaluban 1979-ben, tizenhat éves korában járt először. Akkor hallotta először a boricá zenéjét *Sára Aladár* előadásában,

és akkor találkozott a boricatáncal, amelyet – mivel minden általa korábban ismerttől eltért – erősen furcsállott. 1982 szeptemberében *László Csabával* visszatért Háromfaluba, és megkereste azokat a *vatáfokat*, azaz táncvezetőket, akik jól ismerték a boricát, és a beszélgetések, valamint a közös táncolások alapján írásban rekonstruálta a tatrangi, pürkereci és zajzoni boricá folyamatát, térformáit, tánc lépéseit és vezényszavait.

Kosztai István brassói evangélikus lelkész régi boricás emlékeit mesélte el. Ő már gyerekkorától hegedűsként csatlakozott a boricajárókhoz. A négyfalusi *ifj. Magdó János* arra emlékezett, hogy a háromfalusiak rendszeresen jártak utcájukban a boricával, amely a várossá nőtt Négyfaluból már évtizedek óta kihalt.

A beszélgetés konklúziója: korántsem zárult le a téma kutatása, a különböző intézményekben és személyeknél tárolt és őrzött adatok gyűjtése, közzététele nagyban elősegítheti a hétfalusi emberek és a boricá mélyebb megismerését és jövőbeli tanulmányozását.

A tatrangi gyülekezeti teremben a Camera Club Sicolorum fényképezőcsoport életképeinek tárlatát

Bartha Ártipád, a Brassói Szépművészeti Múzeum igazgatója nyitotta meg.

A tatrangi tájház ezentúl berendezett csángó szobával várja a látogatókat. Érdekes adalékokkal szolgál és tárgyi emlékeket sorakoztat fel a máshonnan érkező, néprajz iránt érdeklődők számára, de azoknak a helybélieknek is, akik elődeik életmódjára, -körülményeire kíváncsiak.

A tatrangi templomban a sepi-szentgyörgyi *Mácsafej* együttes koncertjét hallhatta a közönség. A *Mácsafej* a háromfalusi csángó költő, *Zajzoni Rab István*, illetve erdélyi költők megzenésített verseit tolmácsolta. A *Zajzoni Rab*-versek dallamát háromfalusi énekek ihlették.

Június 14-én, szombaton délelőtt a gyermekeké volt a tér. A pürkereci kultúrházban megismerkedhettek a tojásírás, a bútorfestés, a fafaragás, a nemezelés rejtelmeivel. Beavatták őket az íjászat művészetébe, népi játékokat játszhattak, és barantabemutatón vehettek részt.

Este a zajzoni kultúrházban – a *HMIK Band* műsora után – bemutatták az oltszakadati fonót. Megtanították a moldvai körtáncot. Fellépett a *Harmadik* zenekar.

Szentháromság vasárnapján a Zajzon hídján találkoztak a pürkereciek, tatrangiak és zajzoniak, azon a ponton, ahol a három barcasági csángó falu összeér. A *Mi* fúvószenekar ritmusára vonult fel Pürkerec főutcáján, a dombon álló evangélikus templomig a népviseletbe vagy ünneplőbe





Fejépe Háromfaluban

öltözött sok száz helybéli csángó, illetve vendégeik.

Az 1883-ban épült templomban a pürkereci evangélikus lelkész, *Hankó Szilamér* köszöntötte az egybegyűlteket. Elmondta: fél esztendeje született meg a hagyományok ünnepeinek gondolata, s az előkészületek mindhárom faluban már régóta tartanak. „Ez a mi ünnepünk. Ünnepejük, hogy vagyunk, és ünnepejük őt, akinek kegyelméből létezzünk. Megláthatják ma a csángó léleknek azt az arcát, amely ott lakik a szívünk mélyén, s amely szép és jó, élni akarást sugároz, azt az élni akarást, amelyet a Teremtőtől kaptunk” – mondta *Hankó Szilamér*.

Adorjáni Dezső Zoltán erdélyi evangélikus-lutheránus püspök hirdette az ígét. Utalt a Zajzon hídjánál kezdődött felvonulásra. „Elindultunk együtt egy cél irányába, és ez a mai világban nagyszerű dolog. Ma Jézust követünk, és aki Jézust követi, az Isten útján levő népe. Isten előtt örömmel együtt felvonulni: ez az igazi kereszténység. Az öröm ma nagyon ránk fér. Az Isten előtt együtt örüdeni erősít és újjáéled” – mondta a püspök.

Adorjáni Dezső Zoltán a romániai magyar evangélikus egyházat élő szőlőtőhöz hasonlította, melynek egészségesek a gyökerei. „Erre a gyökérre nagyon kell vigyázni! Nem szabad kitépni, átültetni, hanem ellenkezőleg, ápolni kell!”

Az evangélikus-lutheránus püspök a hagyományok fontosságáról beszélt, és figyelmeztetett: „A hagyomány akkor fogja betölteni szerepét, ha élünk. Életet kell kapni bennetok, másképpen múzeumi tárggyá válik, amelyet el lehet vetni, ki lehet se-

lejteni. Egyedül az élő hagyomány az, ami megtartja a közösséget. Az ember csakis közösségben élhet teljes életet. A kereszténység közösségi jellegű.

Csodálatos, hogy a szórványban milyen közösségi élet van. Folyik az értékteremtés és élő a jövő ígérete. Tévéd az, aki azt mondja, hogy a szórványéletben, a szórványéletet fel kell adni. Felvetődik a kérdés, honnan van ez a hatalmas életerő népünkben. Onnan, hogy egészséges gyökereink vannak. A legmélyebb gyökér az Isten, a megkapaszkodó erő a hit. A szőlővessző csak akkor terem, ha benne van a szőlőtőben. Ma minden erőnk ebben a gyökérben van. Szőlőtőben maradni annyi, mint helyben maradni!” – mondta a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke.

Az orosházi testvérgyülekezet üdvözlétét *Ihász Beatrix* lelkész tolmácsolta. Ajándékként felhangzott *Bizet Agnus Dei* című műve. Orgonán játszott *Lestyán Mihályné*, és *Kőszeghy Németh József* énekelt.

Zelenák József esperes üdvözlésében elmondta: a háromfalusiak bizonyították, hogy egymás terhét viselve nagy dolgokat képesek megvalósítani. *Hegedűs Csilla*, a Román Művelődési Minisztérium államtitkára arra emlékezett, hogy néprajzkutató nagymamája ötven évvel ezelőtt járt Háromfaluban, és lefényképezte a csángók gyönyörű kincseit. „Akiknek ilyen értékeik vannak, mint önöknek, azoknak nem kell terveket szöniük, hogy elmenjenek innen” – mondta az államtitkár.

Szász Jenő, a budapesti Nemzetstratégiai Kutatóintézet igazgatója kifejtette: „Ha a mi küldetésünk az,

hogy itthon maradjunk, akkor a múlt és a jövő a jelen ünnepében összekapcsolódik. Sohase tegyük le a Jóisten-től küldetésként kapott keresztet!”

Brendus Réka, a magyar Belügyminisztérium nemzetpolitikáért felelős államtitkárságának fősztályvezető-helyettese *Répás Zsuzsanna* államtitkár üzenetét tolmácsolta. Elmondta: „Közös feladatunk és célunk, hogy minden magyar megmaradjon a nemzet kebelében. A szórványban élők sorsa nem könnyű, de a mai rendezvény azt bizonyítja, hogy a Barcaságon van magyar jövő.” Ezt a felismerést erősítette meg Magyarország budapesti nagykövete, *Zákonyi Botond*: „Jó úton járunk afelé, hogy összefogásra kés, imádkozni is képes, egységes nemzet legyünk.”

A templomozás után a pürkereci közösségi központ udvarán felállított szabadtéri színpadon a háromfalusi boricások (senior és junior csapatok) bemutatták a hagyományos csángó táncot, láthattuk a csángó leányok táncát és a *Búzavirág* néptáncgyüttes műsorát.

„Ilyen ünnepünk eddig soha nem volt, de reméljük, jövőre újra lesz” – mondták többen is elismerően, s dicsérték a három evangélikus lelkész – a tatrangi *Székely Levente*, a pürkereci *Hankó Szilamér* és a zajzoni *ifj. Domokos Jenő* – ötletét, együttműködését, az ötlet megvalósítását. A hagyományok ünnepe hagyományos ünnepé válhat Háromfaluban. A rendezvény fővédnöke, *Adorjáni Dezső Zoltán* erdélyi evangélikus-lutheránus püspök erre vállalást is tett.

■ AMBRUS ATTILA



Balról jobbra: *Székely Levente* (Tatrang), *Hankó Szilamér* (Pürkerec) és *ifj. Domokos Jenő* (Zajzon) evangélikus lelkész



Bizalom, sáfárság, méltó elismerés

Egyháztáji program a református egyházban

■ DR. KOCSIS ATTILA

A minap furcsa kérdéssel fordult hozzám az egyik régen látott lelkész testvérem: „Téged korábban is érdekelt a gazdálkodás? Mi vezetett erre az egyházban eddig nem ismert szolgálati területre?” Egy éve már, hogy a Magyar Református Szeretetszolgálat (MRSZ) *Egyháztáji programjának* vezetője vagyok, sok mindenki-vel találkoztam az elmúlt hónapokban, de rajta kívül senki nem szegezte nekem ezt a kérdést.

Sok idő nem volt, hogy bővebben kifejtssem, így csupán annyit válaszoltam: ez a szolgálat nem a gazdálkodásról szól, hanem annak a helyzetnek a felismeréséről, hogy a termelésből, gazdálkodásból élő egyháztagjaink termékeinek piacra jutási lehetőséget biztosítsunk. Ugyanakkor a jó minőségű, házias készítményeket, termékeket kereső városi, kisvárosi gyülekezeti tagjaink megtalálhassák a számukra kedvező árakon kínált árukat.

Folytattam volna tovább, de akkor többen jöttek, és kettőnk beszélgetése megszakadt. Megragadom az alkalmat, és ha már lelkész kollégámnak nem fejthetem ki bővebben a választomat, az *Evangelikus Élet* olvasóival osztom meg gondolataimat. Megtisztelő számomra, hogy ebben a körben is beszámolhatok arról, hogy az MRSZ egyik legfiatalabb szolgálati ága milyen új szempontok figyelembevételével folytatja munkáját.



Az *Egyháztáji program* egyike annak a négy nagy szolgálati területnek – az önkéntes szolgálatok koordinálása, katasztrófaelhárítási tevékenység, megelőzés, segélyezés mellett –, amelyek a mai magyar társadalom élethelyzeteire és élethelyzeteiben válaszokat, megoldásokat kínálnak a hozzánk fordulóknak. Számos példát említhetnék: *Kék vödör* adventi adománygyűjtő program, önkéntes diakóniai év, a szerbiai árvízkarok elhárításában végzett áldozatos munka, iskolatáska-akció, és a sor hosszasán folytatható lenne.

Térjünk azonban vissza az eredeti kérdéshez – mi is ez a már elnevezésében is kicsit meghökkenítő program? A 2006-ban alakult Magyar Református Szeretetszolgálat, együttműködve az Ökogyülekezeti Tanácssal, éveken keresztül indította a kezdeményezést, amelynek röviden összefoglalható lényege az, hogy kapcsolati hálót építsen ki a termelők és fogyasztók között. A felmerü-

lő igények és a kínálkozó lehetőségek világossá tették: ezt a programot tovább kell vinni, ki kell teljesíteni, és egyre többeket bele kell vonni.

Így indult el 2013 nyarán az egyháztáji vásárok sora. A debreceni református gyülekezet templomának udvarán megszerveztük az első vásárt. Minden szempontból ideális – egy hatalmas lakótelep közepén lévő, könnyen megközelíthető, tágas tereket kínáló, játszótérrel rendelkező – helyszínt sikerült találnunk. Ennél azonban fontosabb az, hogy a lelképásztor és a presbitérium is felismerte: a program látszatra rendhagyó, ugyanakkor óriási lehetőségeket kínál.

A sokak számára eddig csak szakrális tér immár közösségi térre változott. Követlenebb formában lehetett találkozni ismerőssel és csak látásból ismerttel, be és meg lehetett mutatni a mindössze húsz éve épített modern templomot azoknak, akik addig csak mellette elsétálva vetettek rá pillantást. Szombat délelőttönként a gyülekezet önkéntesei szeretettel és nyitottsággal fogadták és kalauzolták az alkalmanként több száz vásárlót.

Főleg az őszi, kéthetente megtartott vásárokon volt időnként már zavarba ejtően nagy az árubeség, a termékínál. Pár száz méterrel odébb van egy naponta kinyitó piac, amelynek jó értelemben véve konkurenciája lett az egyháztáji vásár. Kedvezőbb árakkal, friss termékekkel, házias ízekkel és barátságos mo-

sollyal olyan emberek bizalmát is sikerült megnyerni, akik először idegenkedve tekintettek erre a „furcsa” kezdeményezésre. Visszatekintve azt mondhatjuk – és egyben ez a reményünk is –, hogy a vásárookra a jövőben is elismeréssel tekintenek mind a termelők, mind a fogyasztók.

Mi is az, ami különlegessé teszi az egyháztáji vásárokat, miben különböznek a gombamod szaporodó helyi, termelői piacoktól?

Az első és talán a leglényegesebb alapelv, hogy kikerüljük a haszonelvű kereskedést. Egyszerűbben fogalmazva: ne a felvásárlók jussanak érdemtelen haszonhoz. A másik, hogy bizalmi kapcsolat alakuljon ki a termelő és a vásárló között. Fontos tudni, kitől vettem, amit vettem, honnan származik a termék. Mennyivel többet, emberibbet jelent, ha ismerős arcokat látunk az asztalok mindkét oldalán!

Napjainkban sokat használt kifejezés a „minőségbiztosítás”. Valóban fontos, hogy mind a termelő, mind a termék kiállja a minőség próbáját, ne legyenek kifogások, reklamációk. Hogyan tudunk minőséget biztosítani? A termelőktől azt kérjük, hozzanak lelkési ajánlást magukkal. A lelki-



A következő gondolat visz át bennünket a mindennapokból a Szentírás világába – sáfarkodjunk jól értékeinkkel, a nekünk adott lehetőségekkel és képességekkel. Munkáljuk meg a nekünk adott földet, de ugyanakkor vigyázzunk is rá, ne mérgezzük, ne fertőzzük meg. Gondoljuk át, mit teszünk a fölösleggel, ne pazaroljunk, ne szemeteljünk. Szép példákat láttunk arra, hogy amikor a gyümölcs, zöldség nem fogyott el a vásárok alkalmával, a maradékot a termelők átadták a szeretetszolgálatnak, hogy jó belátásunk szerint ajándékozzunk meg rászorulókat, juttassuk el szeretetotthonokba.

Végül, de nem utolsósorban azt valljuk, hogy a „méltó a munkás a maga bérére” bibliai tanítás alapján a termelők jussanak hozzá erőfeszítéseik jutalmához. Hadd legyen öröm a munkában és a munka gyümölcsében, legyen értelme dolgozni és mások számára is munkalehetőséget biztosítani.

Úgy látszik, a fentiek értő fülekre találtak: a tavaly őszi „tesztprogram” után idén tavasztól számos más helyen nyithattuk meg az egyháztáji vásárok sorát. Mátészalka, Mezőcsát, Miskolc (lám, csupa M betűs helység), Naszály, hamarosan Tata, Budapest-Árpádföld református gyülekezete döntött úgy, hogy gyülekezeti tagjaik lelki tápláléka „beszerzésének” helyszínein a testi táplálékhoz való hozzájutást is segítik. Jogos igényünk, hogy hamisítatlan lelki táplálékhoz jussunk, tiszta evangélium hirdetésék közöttünk. Ehhez hasonlóan, szeretjük, ha tiszta, jó minőségű és egészséges élelmiszerek kerülnek asztalunkra.

A szeretetszolgálat ennek a programnak a szervezésével és támogatásával azt kívánja egyértelművé tenni, hogy gyülekezeti tagjaink számára új lehetőségeket kínál termelőknek és vásárlóknak egyaránt. Az új értékesítési lehetőségek megteremtésével új forrásokhoz jutnak a termelők és a termékeket feldolgozók. Talán nem is szükséges hangsúlyozni: ha gyülekezeti tagjaink tehetősebbek, az gyülekezeteink számára is kedvezőbb környezetet jelent.

pásztorok ember- és helyismeretében bízva nyugodtak lehetünk afelől, hogy biztos hátterű és eredetű termékekhez jutunk becsületes, lelkiismeretes termelők munkájának eredményeként.

miatt igen sokan vannak, akik számára ez nagy segítség, hiszen a jó minőségű vetőmagok beszerzése jelentős kiadásokkal jár. Nagycsaládok, munkanélküliek, roma családok élet-helyzetének könnyítését szolgáljuk



Az ökumenéjegyében természetesen elfogadjuk más felekezetű lelkészek ajánlását is, ezzel is bizonyítva, hogy ezen a területen is keressük a testvéri együttműködés lehetőségeit. *Egyháztáji vásár* és *Luther market* – talán vissza nem tért alkalom egymás értékeinek megmutatására, az egymás értékeivel való gazdagításra!

Az *Egyháztáji program* másik fontos támogató kezdeményezése a *Bő esztendő vetőmagprogram*. A tavasz folyamán külföldi és hazai adományozók segítségével négyszázötven család számára tizenötféle kerti ve-

ezzel a programmal. Az elkövetkező hetekben törekszünk arra, hogy meglátogassuk a családokat, kérjük a véleményüket, javaslatukat, hogyan tervezzük a jövő esztendőt. A program elfogadottságát és jogosultságát az is jelzi, hogy már megtörtént az első felajánlás a következő évre, nagyobb mennyiségű vetőburgonya formájában...

Mindezek után bizonyára sokan kíváncsiak rá, hol juthatnak több információhoz, hol lesz a következő vásár.



tőmagból álló egységcsomagot juttatunk. Huszonöt gyülekezet, anyaotthon, gyermekotthon, roma közösség, iskolák részesültek az adományokból, szerszámokból és kertműveléshez szükséges eszközökből. Közel kétezer személy számára biztosítjuk – saját munkájuk eredménye, saját erőfeszítésük révén is – egész évre szólóan a friss zöldségeket.

Érzeljük, hogy anyagi helyzetük

Az *egyhaztaji.hu* honlapon, illetve az *info@jobbadni.hu* e-mail címen széles körben lehet tájékozódni munkánkról, a lehetőségekről, a kapcsolatfelvétel módjáról. Az érdeklődők, termelők és vásárlók június 21-én Budapest-Árpádföldön, a XVI. kerületben látogathatnak el soron következő vásárunkra. Testvéri szeretettel várjuk az *Evangelikus Élet* olvasóit is ezekre az alkalmakra!

Dr. Kocsis Attila református lelképásztor korábban számos gyülekezetben (Felsőnyáradon, Berekfürdőn, Mezőtúron) szolgált; dolgozott a Debreceni Református Kollégium főigazgatójaként, illetve lelkészként és esperesként Perth Amboyben (USA) az elmúlt évtizedekben. Jelenleg a Magyar Református Szeretetszolgálat *Egyháztáji programjának* igazgatója. Felesége szintén lelképásztor, öt gyermekük és két unokájuk van.

A Lélek és a gyülekezet ünnepe

Felnőttek konfirmációja Kispesten

► Pünkösöd vasárnapján, június 8-án a kispesti evangélikus templomban öt felnőtt konfirmációja és két új egyháztag felvétele tette még örömtelibbé és felemelőbbé az ünnepet. Ők a Szentlélek kikutatathatlan, személyre szabott munkálkodásának gyümölcsei. A közösség életében hosszabb-rövidebb ideje aktívan részt vevő testvérek érkezettnek látták az időt arra, hogy nyilvánosan megerősítsék Istenhez való tartozásukat, illetve a kispesti evangélikus gyülekezethez való csatlakozásukat. Az öt felnőtt konfirmandus megosztotta hitét a jelenlevőkkel, és szólt választott konfirmációi igéjéről. A vallomásokat Széll Bulcsú kispesti lelkész összeállításában közöljük.

Egész életemben egy kérdés izgatott: mi az élet értelme? Tudtam, hogy Isten létezik, de éreztem, hogy ez kevés. Félttem, hogy a pokolra jutok, mivel nyilvánvaló volt előttem, hogy bűnös vagyok. Hiába olvastam a Bibliát, nem értettem. Reménytelennek éreztem magam.

Sok mélység után 2006-ban, éppen pünkösöd ünnepén felragyogott nekem Krisztus. Egy kolléganóm beszélt róla, és ajánlotta, hogy olvassam el a Római levelet. A 7. fejezetből, a belső és a külső ember harcából ismertem fel, hogy Isten kegyelmére szoruló nyomorult vagyok. Átadtam Jézusnak a szívemet, s azóta is folyamatosan tapasztalom a Szentlélek vezetését és Isten szabadítását. Hálás vagyok az Úrnak, hogy hűséges lelkipásztorai által sok ismerettel gyarapodhattam, és közelebb kerülhettem Istenhez. Ez az élet értelme, ez Isten válasza a kérdéseimre.

Konfirmációi igém: „Aki pedig minket veletek együtt Krisztusban megerősít és felken, Isten az. Ő pecsétjével el is jegyezt minket, és a Lélek zálogát adta szívünkbe.” (2Kor 1,21–22) Ez az ige hitvallás, a három legfontosabbat közli: az Atyaisten szeretetét, aki megerősít a Krisztusban való hitben, az ő Fiát, aki által megigazít, és a Szentlélek zálogát, mely biztosíték, hogy velem van az Isten; ő a Szentháromság Isten. Hálás vagyok, hogy bizonyosságot tehetek hitemről a gyülekezet előtt s a látható és a láthatatlan világok előtt.

■ Végh Tímea

Az Úr először 1995-ben szólított meg János evangéliumának 14,26 igéje által. Férjem halála után nagy nyomorúságban voltam, és az Úrhoz kiáltottam, ő ezzel az igével válaszolt nekem. Ezután öt éven át csodálatosan vezetett az Úr; de nem volt tudatosan átadott életem, s nem ismertem a Gonoszt, ezért elbuktam.

2005-ben szólt hozzám újra az Úr egy lelki éneken keresztül. A Bizom benned, Uram Jézus kezdetű éneket hazafelé tartva a lépcsőházunkban Láng Éva testvéremtől hallottam kiszűrődni. A sírás fojtogatott. Bekopogtam, hogy megkérdezzem, hol szerezhetném meg én is ezt az éneket, mire ő ajándékba adta nekem a kazettát, majd meghívott hozzájuk egy házi bibliaórára. Így indultam el az Úr útján a kispesti evangélikus gyülekezetben.

Hálás vagyok az Úrnak, hogy könyörült rajtam. Mélyen megrendít, amit Krisztus végzett el értem. Nagy mélységből szabadított meg az Úr, nehezen értettem meg, hogy bukásom után van még számomra kegyelem. Hálás vagyok lelkipásztoraimnak, hogy az Isten igéjét tisztán, hűen szólják, s nagy öröm, hogy szolgálhatok az Úrnak gyülekezetében.

Konfirmációi igém: „A Pártfogó pedig, a Szentlélek, akit az én nevemben küld az Atya, ő tanít majd meg titeket mindenre, és eszettekbe juttat mindent, amit én mondtam nektek.”

(Jn 14,26) Ez az ige volt az, amellyel nagy nyomorúságom idején az Úr igazi vigaszt nyújtott. Azóta is nap mint nap tapasztalom, hogy akit az Úr megszabadít, az valósággal sza-



Balról jobbra: Béndek Diána, Borsai György új egyháztagok, Kucseráné Oravecz Pirooska konfirmandus, Széll Éva, Széll Bulcsú lelkészek, Barta Róbert, Véghné Hájás Anna, Végh Tímea, dr. Barra Annamária konfirmandusok

bad, így számomra a Törvény már nem parancs, hanem gyönyörűség. Tapasztalom a Szentlélek megújító erejét az életemben s az ő áldott gyümölcseit.

■ Véghné Hájás Anna

Keresztény életem során sokszor hívogattott az Úr igehirdetések alatt, bár nem vettem elég komolyan ahhoz, hogy életemet átadjam neki. Egy napon olyan mélypontra érkeztem, ahonnan nem láttam kiutat. Ekkor szólított meg az Úr hatalmas kegyelmével és szeretetével. Rádöbbenem, hogy csak az élő Istennél van szabadulásom terheitől.

Lelkészünk segítségével elhatároztam, hogy átadom az életemet az Úrnak, hiszen nála van a legjobb helyen.

Konfirmációi igém: „Légy erős kősziklám, erős váram, segíts rajtam!” (Zsolt 31,3) Ezt az ígét a megtérésem alkalmából kaptam, ami hitemben és nehéz napjaimban megerősít. Hiszem, hogy az Úr az én erős kősziklám, és menedémem benne van!

■ Oravecz Pirooska

Nem hívó családból származom. Egyáltalán nem kaptam tanítást Isten igéjéről a családomban, de hála az Úrnak, Isten megáldott olyan szomszédal, akin keresztül hallhattam Jézusról. Az ő életvitelén és szavain láttam, hogy Jézus kegyelmes és valóságos. Vele hosszan és mélyen beszélgettünk az Úr dolgairól, és eközben felismertem, hogy elveszett, bűnös ember vagyok. Vágytam Isten bűnbocsátó kegyelmére, ezért elfogadtam Jézust mint Uramat és személyes megváltómat.

Tudom, hogy ez a dicsőség csak a kezdet, de vágyam az, hogy az életem utolsó pillanatáig hűségesen ragaszkodjak az én Uramhoz, Jézus Krisztushoz, üdvösségem szerzőjéhez. Még nagyobb öröm, hogy egy egész örökkévalóságon át dicsőíthetem majd Istent. Hálás a szívem, hogy a

kispesti evangélikus gyülekezetbe járhatok, illetve lelkipásztoraim segítettek és egyengették az útjaimat. Minden dicsőség Istené!

Konfirmációi igém: „Szeret az Úr, azért nincs még végünk, mert nem fogyott el irgalma: minden reggel megújul. Nagy a te hűséged!” (JSir 3,22–23) Ezzel az igeverssel arra szeretném felhívni a gyülekezet figyelmét, hogy Isten kegyelmes. Közeledek a negyvenhez, szinte már életem felét megéltem, de Isten mégsem mondott le rólam. Már a világ megteremtése előtt ott voltam az ő tervében. Ő mindig ott volt, de én vak voltam, a világ szerint éltem. Jézus mégis felemelt, és megmosott az ő drága vérével.

A régiek elmúltak, és íme, újjá lett minden. Milyen csodálatos, hogy a kegyelme napról napra megújul! Ha bűnt követek el, mehetek Jézushoz, ő szeret, és megbocsát.

A vágyam, hogy a hitem is napról napra megújulhasson és erősödhessen. Az életemet már csak Jézussal együtt élve tudom elképzelni. Dicsőség neked, mennyei Édesatyám!

■ Barta Róbert

Választott ígém a következő: „Mind a jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről, a világosság Atyjától száll alá, akiben nincs változás, sem a fénynek és árnyékának váltakozása.” (Jak 1,17)

Ha az életemet nézem, nem találok olyat, ami benne állandó vagy tökéletes: a gyermekeim felnőnek, a munkám bizonytalan, a családi, baráti, gyülekezeti kapcsolatok változnak, és okozhatnak csalódást, konfliktust. A célok, ha teljesülnek, rövid ideig tartó elégedettséget jelentenek, aztán szaladok tovább. A körülményeim, hangulatom napról napra változnak. Nincs olyan dolog vagy ember a földön, amely állandó lenne, vagy megelégtene.

Hálás vagyok, hogy a változások közepette van valaki, aki ugyanaz marad, aki sziklaszilárdan áll az örökkévalóságban: az Úr Jézus, az én erős váram és megtartóm.

A földi ajándékok ideig valók, a mennyei ajándékok azonban nem mérhetők földi mértékkel. Ajándék, ha a körülmények ellenére sem kell aggódnom, ha békességem van, ha meg tudok bocsátani, amikor megbánt valaki, ha megszabadulok az irigységtől, a haragtól.

Hálát adok az Úr Jézusnak az ő mérhetetlen kegyelméért, hogy megajándékoz azzal a lelki többlettel, amelytől keresztyén életem van. Ezt a hálát és hitet erősítem meg teljes lélekkel és örömmel a konfirmációm alkalmával.

■ Dr. Barra Annamária

»SZEMMEL TARTOD JÁRÁSOMAT ÉS PIHENÉSEMET, GONDOD VAN MINDEN UTAMRA« (ZSOLT 139,3)

Nyáralás előtt

Ilyen fejezetcím nincs a Bibliában. Hitvallási iratainkban sem találunk ezzel kapcsolatos hitcikket. De Jézus nem ismeri az élet kettéosztását. Az élet Istené, ezért az élet minden kérdése rá tartozik. Így a nyáralás témája sem idegen tőle.

Vegyük komolyan, hogy a pihenés Isten parancsa! Isten nemcsak a munkát parancsolta meg, hanem a pihenést is! „Hat napon át dolgozz, és végezd mindenféle munkádat! De a hetedik nap a te Istenednek, az Úrnak nyugalomnapja. Semmiféle munkát ne végezz azon, se te, se fiad, se leányod, se szolgád...” (2Móz 20,9–10)

Aki agyonhajsolja magát, aki megállás nélkül dolgozik, az éppen úgy áthágja Isten parancsát, mint a tétlen, lusta ember. Mivel Isten parancsát nem lehet büntetlenül áthágni, a pihenés törvényét könnyelműen megszegő embernek is bűnhődnie kell: jön az idegkimerültség, infarktus, gyomorpanasz, depresszió, és ki tudja, a testi-lelki bajoknak még milyen fajtája. A pihenés tehát nincs tetszésünkre bízva: Isten parancsolja, és parancsának engedelmeskedni kell.

A pihenés nemcsak parancs, hanem Isten ajándéka is. Isten ajándékában részesedünk, amikor átéljük a tervezgetés örömét, nézve a téréket, amikor kíváncsisággal és izgalommal telve ülünk vonatra, autóba, várva ismeretlen tájak szépségét. Isten ajándéka, hogy ismeretlen városok forgatagát, műemlékeit nézhetjük, vagy fekvőszékben élvezhetjük a napsugarak melegét, vagy este nyugodtan sétálhatunk, hiszen másnap nem kell korán kelni.

A nyáralás Isten ajándéka. Akik panaszkodva, keserűen jönnek haza, mert rossz volt a koszt, mert kiállhatatlanok voltak az üdülőtársak, mert nem lehetett semmit sem kapni, mert pocsek volt az idő, és rengeteg pénz ment el, azok ráütnek Isten ajándékozó kezére, ahelyett hogy megköszönék azt, ami jóban részük volt.

Gondoljunk azokra is, akik a nyáralás örömeiben nem részesülnek. Akik ezen a nyáron utazni fognak, de nem egy kis kikapcsolódásra, hanem azért, mert menekülniük kell háborús események miatt, természeti katasztrófák elől, vagy mások kegyetlensége kényszeríti őket ismeretlen tájak felé. Gondoljunk azokra, akik ezen a nyáron félelemmel telve csomagolnak, mert nem a Balatonra, hanem kórházba mennek, és ki tudja, mennyi szenvedés vár rájuk.

A nyáralás Isten ajándéka, és legyen mindenki nagyon hálás, ha része lehet benne!

■ MADOCSEI MIKLÓS

HETI ÚTRAVALÓ

Jézus Krisztus mondja: „Aki titeket hallgat, engem hallgat, és aki titeket elutasít, engem utasít el.” (Lk 10,16)



Szentháromság ünnepe után az 1. héten az Útmutató reggeli és heti igéiben Isten hív minket; hittel figyel-

jünk hívó szavára. „Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki megáldott minket minden lelki áldással a Krisztusban.” (Ef 1,3; LK) Jézus Atyja országába hív minket, s bűnbocsátó irgalmának tanúja lett e világban. Az egyházi esztendő most kezdődő második fele sem ünneptelen, mert minden vasárnap Urunk feltámadására emlékeztet. A névtelen gazdag a pokolban visszaemlékezett, és abban reménykedett, hogy testvérei, „ha a halottak közül megy valaki hozzájuk, akkor megtérnek?” Ábrahám, a hit hőse hallgatott Isten szavára, ezért mondta: „Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki feltámad...” Jézus szerint: „A törvényt és a prófétákat Jánosig hirdették, azóta Isten országát hirdetik...” A koldus Lázár (a név jelentése „Isten a segítő”) néma jelként „ott feküdt a kapuja előtt, fekélyekkel tele.” (Lk 16,30. 31.16.20) „Hagyjad az Úrra a te utadat, bízzál benne, majd ő cselekszik.” (GyLK 700,5) És a gazdagot nem a gazdagsága zárta ki az örök élet ünnepi lakomájáról, hanem „aki nem szereti a testvérét, akit lát, nem szeretheti Istent, akit nem lát. Azt a parancsolatot is kaptuk tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse a testvérét is.” (1Jn 4,20–21) Jézus a megbízással küldte hetvenkét tanítványát maga előtt: „Gyógyítsátok az ott lévő betegeket, és mondjátok nekik: Elközelített hozzátok az Isten országa.” És folytatta heti igéinket: „...és aki engem elutasít, az azt utasítja el, aki elküldött engem.” (Lk 10,9.16) Keresztelő János születése ünnepén íme a bizonyágtétele: „Neki (Jézusnak) növekednie kell, nekem pedig kisebbé lennem.” (Jn 3,30; LK) Zakariás így énekelte fiáról: „Téged pedig, kisgyermek, a Magasságos prófétájának neveznek majd, mert az Úr előtt jársz, hogy elkészítsd az ő útjait, hogy megtanítsd népet az üdvösség ismeretére.” (Lk 1,76–77) „Sokra tartom Keresztelő tisztét, s áldom Istent, hogy ily hű tanút adott, ki a Bárányra mutasson. Bizalmamat azonban az üdvösségre nézve nem vethetem Jánosba, mert mint maga is vallja, ő nem a Krisztus, aki egyedül lehet nekünk élet s világosság.” (Luther) Pál bátorítja így igaz fiát: „Harcold meg a hit nemes harcát, ragadd meg az örök életet, amelyre elhívtátl...” (1Tim 6,12) Az Őszövetség jövődőléssel zárul: „En pedig elküldöm hozzátok Illés prófétát...” (Mal 3,23) Jézus szerint János „ő maga Illés, akinek el kellett jönnie” (Mt 11,14). Róla mondta az Úr angyala: fiad, „akit nevez Jánosnak”; majd az Úr előtt „jár Illés lelkével és erejével” (Lk 1,13.17). Amikor Jézus a kereszten hangosan felkiáltott, „az ott állók közül, akik hallották ezt, így szóltak: Illést hívja. (...) lássuk, eljön-e Illés, hogy megmentse őt.” (Mt 27,47.49) Pál pedig így szólt: Dávid „utódai közül tette Isten Izráel üdvözítőjévé Jézust... miután János előre meghirdette...”, hogy térjenek meg...” (ApCsel 13,23–24). „Lásd, ott az Jézus, az Üdvözítő!” (EÉ 388,2)

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Fürj

Öklömnyi madár, az egyetlen vonuló tyúkfélének. A fácán, a fogoly vagy a császármadár télire is nálunk marad, a fürjecske minden ősszel nekivág – ha nem is a nagyvilágnak, de egészen Észak-Afrikáig repül.

A tenger felett alacsonyan repülő, holtfáradtan érkező madarakat azonban hálókkel és puskákkal várják, hogy lelőjék őket. Korábban irtózatoss pusztításokat végeztek közöttük, Egyiptomban például 1920-ban csak a hivatalos statisztika szerint több mint hárommillió fürjet mészároltak le, de a valós számok ennél valószínűleg jóval nagyobbak voltak. Európában sincsenek biztonságban: lövik őket Olaszországban és Görögországban, Franciaországban és másutt is. Számuk ennek megfelelően hazánkban is nagyon megfogyatkozott.

Fürjeink tavasszal, április második felében érkeznek, és a rét fűvéből ha-



MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

görény, de sok kárt tehetnek bennük a faluból elkóborolt kutyák is. Sok veszély leselkedik a csibékre is, pedig kevés olyan bájos látvány van, mint az apró csibéit vezető fürj. Egy alkalommal a Heves megyei Bükk-szent-erzsébet határában előttem futottak



RAJZ: BUDAI TIBOR

marosan felhangzik a fürjkekások kedves „pitty-palatty” hangja. Nemcsak nappal, hanem éjszaka is szólnak.

Fürjet megpillantani csak ritkán lehet, mert a fű között bujkálnak, és csak megszorítva repülnek fel. Gyommagyakkal és apró rovarokkal táplálkoznak.

A párok évente többnyire kétszer költenek. A tojó a rét fűvében, lucerna- vagy lóheretáblában kis mélyedést keres, majd beleül, és addig forgolódik, míg a fészket formára nem alakítja. Ekkor fűszálakkal szégyényesen kibéleli. Tojásait májusban rakja le, és a kotló madár annyira szorosan ül rajtuk, hogy a kaszálogépek nemegyszer elpusztítják.

Mint minden talajon fészkelő madárnak, sok természetes ellensége is van. Kifoszthatja a fészket a róka, a

át a mezei földúton. A tyúk szaladt, a parányi csibék szinte gurultak utána, és pillanatok alatt eltűntek a kaszáló hullámzó fűtengerében.

A májusi első költést követően a tyúk a nyár folyamán még egyszer rakhat tojásokat. Az őszi vonulás augusztustól októberig tart.

Hazánkban védett, természetvédelmi értéke ötvízezer forint.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Mit gondolsz, hány tojás van a fészkekben?
2. Milyen színűek a tojások?
3. Hány nap alatt kelnek ki a csibék?

Válaszok: 1. kilenc-tizenhárom; 2. sárgás alapon fekete barna foltosak; 3. 17-18 nap alatt.

Péter

► Mostani ötrészes sorozatunk végéhez értünk. Jézus egyik tanítványának, Péternek az életéből idéztünk fel eseményeket. Mindegyik történethez egy-egy rejtvény is tartozott. A helyes megfejtéseket összegyűjtve, mind az ötöt együtt küldjétek el szerkesztőségünk címére (1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: **Gyermekvár.**

GYERMEKVÁR



5.

Pünkösd ünnepe után Pétert az Úr különleges adományokkal ruházta fel.

Péter egy nap Jánossal együtt felment a templomba a délutáni imádkozás idején. Akkor vittek oda egy születése óta sánta embert is, aki minden nap a jeruzsálemi templom Ékes kapunak nevezett bejáratánál koldult, hiszen dolgozni nem tudott. Pétertől is Jánostól is kért alamizsnát.

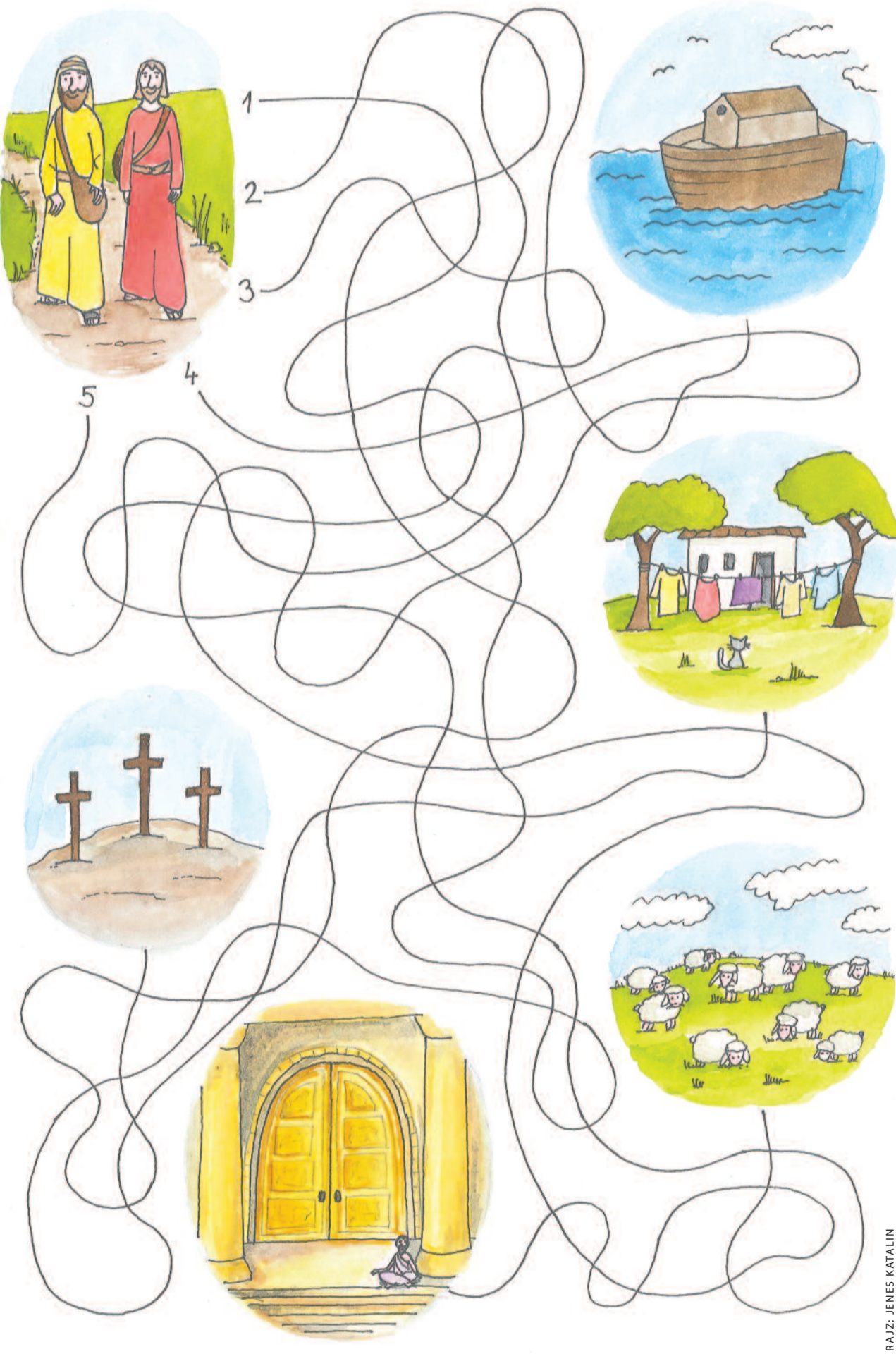
Péter azt mondta neki:

– Nézz ránk!
A koldus felnézett, mert azt hitte, kap tőlük valamit.
– Ezüstöm és aranyam nincsen – mondta Péter –, de amim van, azt adom neked: a názáreti Jézus Krisztus nevében kelj fel, és járj!

Akkor a jobb kezénél fogva fel emelte a koldust, akinek abban a pillanatban meggyógyult a lába! Talpra állt, és örömeiben ugrándozni

kezdett, miközben az Istent dicsőítette. Ujjongva beszaladt a templomba is, ahol mindenki csodálkozva nézte, mert felismerték benne a kéregető sántát.

Melyik úton jut el Péter és János az Ékes kapuhoz?



RAJZ: JENES KATALIN

IN MEMORIAM POLGÁR RÓZSA



KAROLY GYÖRGY TAMÁS FELVÉTELE

Evangélikus egyházunkban kiváltképp ismert és szeretett művésztől, Polgár Rózától vettek búcsút hozzátartozói, barátai és tisztelői június 17-én délután Budapesten, a Deák téri templomban. D. dr. Harmati Béla nyugalmazott püspök hitvesének gyászszertartásán – amelyen jelen volt Balog Zoltán, az Emberi Erőforrások Minisztériumának vezetője is – Gáncs Péter elnök-püspök hirdette és – dr. Kamp Salamon karnagy vezényletével – a Lutheránia énekkar tolmácsolta a vigasztalás evangéliumát. A Magyar Művészeti Akadémia képviselőjében Fekete György elnök, a pályatársak nevében Simonffy Márta búcsúzott a hosszas betegség után 78 éves korában, 2014. május 22-én Budapesten elhunyt Kossuth-díjas textilművésztől.

Polgár Rózsa 1936. november 23-án született Szombathelyen Polgár László postatiszt és Horváth Rózsa gyermekeként. Olyan családban, amelyet Trianon szétszórt Vas és Győr megyétől Zágrábig és az erdélyi Sepsiszentgyörgytől Körmenyig.

Gyerekkori boldog éveit szörnyű esemény zavarta meg. 1944. november 19-én, Kőrmeny ostroma idején, négy éves korában, amelyet Trianon szétszórt Vas és Győr megyétől Zágrábig és az erdélyi Sepsiszentgyörgytől Körmenyig.

Édesapja hamarosan Budapesten vállalt munkát. Igen nehezen éltek, hiszen szinte mindenük elpusztult. Az általános iskolában feltűnt zenei tehetsége, mégis a Képzőművészeti Gimnáziumba iratkozott be, ahol fotó szakon érettségizett 1955-ben.

A család anyagi helyzete miatt nem tudta elkezdeni az óhajtott Iparművészeti Főiskolát. Helyette munkát vállalt a posta dekorációs műhelyében. Hat éven keresztül dolgozott, takarékoskodott, hogy tanulhasson.

1962-ben sikeres felvételi vizsgát tett az Iparművészeti Főiskolán, majd férjhez ment Harmati Béla evangélikus lelkészhez, aki Budapesten kapott segédlelkészi beosztást. 1966-ban megszületett fiuk, Béla.

1967. júniusában diplomát szerzett az Iparművészeti Főiskola gobelin szakán.

1965-ben férje a Magyar Televízióban világirodalmi vetélkedőn első díjat nyert, jutalmul tanulmányi ösztöndíjat kapott Svájcba. Így a család 1967-ben Genfben költözhetett. Alkotott, együtt dolgozott a helyi képzőművészekkel, és tagja lett a svájci és a francia művészeti szövetségeknek.

1969-ben Genfben született második fiuk, Gergő. Egy évvel később a család hazaköltözött.

1970 és 1980 között Budapesten élt és alkotott, első falikárpitjai mellett selyemfestést, színházi és filmjelmezeket is készített. Szövött alkotásaira akkor figyelt föl a szakma, amikor 1980-ban a szombathelyi Textilbiennálé első díját kapta meg *Katonatakaró 1945-ből* című munkájáért, amellyel a szörnyű gyermekkori élményekre, szemé láttára meghalt katonákra és édesanyja elvesztésére emlékezett.

1981 és '87 között a család újra Genfben élt, mivel férjét meghívták a Lutheránus Világszövetség központjába teológiai osztálytitkárnak.

A gazdag életmű tovább gyarapodott. Polgár Rózsa több tucat egyéni és csoportos kiállításon mutatta be munkáit Európa számos országában, de Újdelhiben és Isztambulban is.

Arra törekedett, hogy hazánk művészetét képviselve kapcsolatot teremtsen más népek kultúrájával. Célja volt a különböző országokban élő szóránymagyság megszólítása is.

1987 nyarán a család ismét hazaköltözött, mivel férjét Budapesten a Magyarországi Evangélikus Egyház Déli Egyházkerületének püspökévé választották.

Polgár Rózsa művészete tovább fejlődött, életműve számos nagy falikárpittal gyarapodott, munkája kiszélesedett a különböző művészeti egyesületekben és a két művészeti akadémia keretében végzett szakmai és társadalmi tevékenységével.

2004 és 2006 között a németországi Wittenbergben élt férjével, itt kezdte el a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára, 2017-re tervezett falikárpitját. A kész művet 2011-ben adta át egyháza múzeumának.

1991-ben Munkácsy-díjat, 1999-ben Kossuth-díjat, 2008-ban Magyar Művészetért díjat kapott, majd 2012. januárjában átvehette az evangélikus egyház Prónay-díját.

Az Iparművészeti Múzeumban impozáns életmű-kiállítással zárta le alkotótevékenységét 2012-ben.

Munkásságát metaforikus gondolkodás, az élet mély dimenzióinak és szakralitásának keresése, a hazaszeretet jellemezte. Negyvenhat egyéni és nyolcvanegy csoportos kiállításon mutatta be munkáit. A szakrális örök értékét Kassel, Frankfurt, Siófok, Balatonfüred, Hévíz, Budapest-Rákoshegy temploma és a tihanyi bencés apátság számára készült alkotásaival, oltárképeivel fejezte ki.

Több külföldi és hazai gyülekezet számára volt tisztelt és népszerű lelkészfeleség, püspök-né. 2014. május 22-én a kútvölgyi kórházban hunyt el hosszabb betegség után, szűk családja mindvégig mellette volt. Hamvai a Deák téri gyászistentisztelet után a budapest-kelenföldi evangélikus templom urnatemetőjébe kerülnek, családja és rokonai mellé.

Polgár Rózsa kendője

► **Ajándék – ez foglalkoztat, amikor olyan valakitől kell búcsúznom, akinek a jelenléte éppúgy meghatározó volt, amilyen a hiánya lesz. Ajándék – gondolok vigasztalásképp arra, hogy mit hagyott nekem, nekünk, hogy nélküle más lett volna a világ. Ajándék – gondolok a Teremtőre, aki az eltávozottan keresztül is szeretetet nyújtotta felénk. Polgár Rózsa élete, szavai, művei és hitvallása – ajándék.**

Az egyik fiókom mélyén őrzök egy leheletfinom kendőt. A szeptember 10-én, körvonalai bizonytalanok, az elvékonyodott selyem lebbenése már-már földöntúli. De a színei régi pompájukban élnek!

A kendőt valamikor régen édesanyám kapta – ajándékba – Polgár Rózától. Pályája kezdetén ugyanis nem – évszázadokon át férfimunkaként számon tartott – gobelinszövészel foglalkozott, hanem díszleteket, paravánokat festett, jelmezeket tervezett, viseltre ruhákat készített. Ekkor készíthette ezt a kendőt.

Aranyszínű – gondoltam évtizedekkel ezelőtt. Valóban, az aranybarna alapon határozott ecsetvonások színes nyoma látszik, s a köztük lévő mezőkben a szabadon folyó engedett festékkoltok bizonytalan kontúrjaikkal teszik teljessé a képet. A mű így lesz formarajz és színfolt, tervezett és természetre bízott, szellemi termék és lelki ráhangolódás, teremtő és aláztos. Mindez egyszerre, ahogy Polgár Rózsa művészetének állomásain – de szerényen sokat mondó önéletrészében is – megmutatkozik.

Talán nem tévedek nagyot, ha azt állítom, hogy életében négy dolog, négy ügy volt szétválaszthatatlanul meghatározó: a család, a haza, a művészet és a hit. Hogy egy asszony életében mikor melyik áll az első helyen, vagy mikor melyik a befoglaló keret, amelyben helyet talál a többinek, ez függ az aktuális kihívásoktól, a lehetőségektől, az életkortól is. Gyerekkoromban, ha a selyemkendőt esetlegesen hajtva, ráncolva a fény felé tartottam, átsejtettek egymáson a – korábban keretre feszített – színek és a formák. Összetartoztak, egységes, mégis változó kompozíciót alkottak, transzpareniciájuk izgalmas, különös játék volt. (Úgy negyven évvel később már tudom, ez nem játék!)



Mint egy méhkas – gondoltam. – Sokan elférnek benne, egy egész nagy család.

Egy körmeneti kislány, Polgár Rózsa életére az édesanyja korai elvesztése, a Budapestre menekülés, egy egészen új és más élet

kezdeté nagyon nehéz terhet rákötött. Az 1936-os évszámot viselő *Babatakaró* a hamar múltó gyermekkorok, az *Anyaság* – kismamaruhát és bébiinget a kereszttel gazdag metaforává lényegítő – kompozíciója pedig saját és minden idők minden várandósságának, örök anyaságának állít emléket. Alakja a művészi hivatást is háttérbe helyezni tudó, gondos édesanyaként, unokáit terelgető, élénk figyelemmel kísérő nagymamaként is előtűnik áll.



Sajtár? Hátikosár? Batyu? Nem emlékszem, mit láttam ebben a foltnban.

De azt tudom, hogy amikor útra kellett kelnie Svájc felé, Polgár Rózának a hazához való kötődése csak erősödött. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a gazdag szimbólumokat hordozó munkái: a *Ködmön*, a *Tarisznnya*, a *Triptichon*, a *Fontos kis zsebkendő* vagy a *Katonatakaró*. A „textiltárgyak” döbbenetes precizitással, formaérzékkel és térbeliséggel megragadott jelképiségében nemcsak védjegye, a „textilben textil” jelenik meg, hanem a finoman hangolt személyesség és a közösségi üzenet úgy szövődik egymásba, mint a felvetőszálak és a vetülékfonalak. Elválaszthatatlanul. Tanulhatunk a példából: szelíden és sok-sok munkával magyarnak lenni.



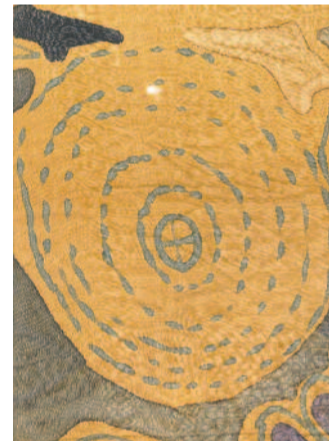
A gyerek, aki bármikor tele rajzolja az eget csillagokkal, nem érti, miért lesz négyágú a csillag egy selyemkendőn. Csak a forma kedvéért? Lehet.

Most azonban játsszunk el a gondolattal, hogy ez a csillag a művészet csillaga. Bár – a bolygókkal ellentétben – energiája miatt saját fényvel (s ezenkívül persze önálló élettel, saját törvényekkel, mérhető tulajdonságokkal, több millió évnél hosszabb élettel) rendelkezik, a kendőn mégis csak négy „sugara” van. A négy a földi teljesség száma: a négy évszázak és égtájé, a négy emberi alaptermészeté. A művészet csillaga bevilágítja életünket, segít eligazodni a földi világban s akár tájékozódni az ég felé.

Polgár Rózsa művészete erős fényű csillag nemcsak a ma-

gyar gobelinművészet 20–21. századi történetében, hanem mindazok számára, akik a kortárs művészetben nem csak géget, invenciót, koncepciót, könnyen emészthetőt, esetleg személyes mitológiát, pusztán önkifejeződéskeresnek. Mindazok számára, akiknek fontos a több évszázados hagyomány, az anyag és a szellem közös akarata, akik tudják, a művészet közlés, és hajlandók is felfejteni a jelentésrétegeket. Ők észreveszik az *Esernyő* melankolikus emlékidézését, a barnákban és szürkékben tobzó *Szabadságban* a viharkabátot összehúzó aggodalmas reményt, a *Himnuszban* a hősi múltot messze túlmutatót: a honfoglalás millenniumán nemcsak egykori országrészeket, de az elvesztett kapcsolatokat is sirathatjuk.

A különféle „textileseményeket” megőrkítő, monumentális „jelenéskárpitok” pedig valóságos kihívásokra adnak választ: gyűrődnek, szakadnak, csavarodnak a gobelinszövő keze alatt. Kézenfekvő az értelmezés: alázatosan, megengedően, ahogy a művész Úra kezében. A „korjelző életérzés-összegzések” (*Wehner Tibor* kifejezése) transzcendens sugallata, fogalmi rendszere, egyértelmű látványvilága egyszerre monumentális és bensőséges, gondolati távlatokat nyitó és személyes. Az csak ráadás, hogy újra és újra feszegeti a hagyományos textilművészet határait.



A kereszt sok-sok glóriában – látja egy gyerek.

A kereszt mint mindennek a kezdete és vége, körötte pedig a kör (a körök) mint az eredeti teljesség, a végtelen, az üdvösség ábrája. Solus Christus – vallotta Lutherrel Polgár Rózsa, s emellett számos művében is tanúságot tett. Hévízi oltárképén – jó reformátori szokás szerint – szentírási idézet kíséri a kereszt körül tébláboló, magányos alakokat, ahogy a tó fölötti és a tavon csillanó fényeket a balatonfüredi triptichonon. Karcsú, jelzésszerű kereszt – az egyetlen reménység jele – hajtja négy tájéka a *Himnusz* szövedékét is.

Az evangéliumot olvasók előtt nem ismeretlen a kárpit meghasadásának jelenete és jelentése: Polgár Rózsa *Fény* című gobelinjén úgy hasít keresztül a fénykereszt a sötét drapérián, hogy az optikai játék a valódi hasítás érzetét kelti: a kereszt az, amely minden sötétséggel elbánhat – nemcsak az üdvörtörténetben, hanem személyes életünk során is.

Solus Christus, sola gratia.
■ ZÁSKALICZKY ZSUZSANNA



SZABADSÁG – 1999

LVSZ-tanácsülés

Az indonéziai Medanban tartotta ülését június 10. és 15. között a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) Tanácsa. A két nagygyűlés közötti legfőbb döntéshozó testületnek ötven szavazati jogú tagja és számos tanácsadója van. A konferencia úr-vacsorai istentisztelettel kezdődött a legnagyobb indonéz evangélikus közösség, a batak egyház (HKBP) egyik templomában, majd a résztvevők a „Mint a folyóvíz mellé ültetett fa” (Zsolt 1,3) bibliai mottó jegyében tartották meg tanácskozásiukat. A központi téma az éves jelentések elfogadása mellett a 2017-es jubileumi év és azon belül a namíbiai Windhoekba tervezett tizenkettedik nagygyűlés előkészítése volt. A tanácsülésen részt vett dr. Fabiny Tamás püspök is, a szervező egyik alelnöke. Az egyik délután – dr. Munib A. Younan jeruzsálemi püspöknek, az LVSZ elnökének vezetésével – néhány résztvevő ellátogatott a batak egyház egyetemére, ahol rövid időre bekapcsolódtak a diákok szabadtéri kiscsoportos biblia tanulmányozásába is (képiútkön). Vasárnap számos delegátus a vendéglátó egyházak gyülekezeteiben hirdette az igét. (A tanácskozásról és az indonéz evangélikusok életéről következő számunkban olvashatnak beszámolót.)



HIRDETÉSEK

Az Ipolyi Arnold kör összejövetele Dunaföldváron

Az Ipolyi Arnold Magyar Mitológiát Feltáró Vallástörténeti Kör június 30-án (hétfőn), 18 órakor tartja összejövetelét a dunaföldvári evangélikus parókián (Templom u. 36.). Alkalmainkkal a nagyváradi püspök munkássága előtt tisztelgünk. Témánk: *Magyar Ízek – De kik is voltak az Ízek?* A részvétel díjmentes. Minden érdeklődőt sok szeretettel várunk.

Pályázat biológianári állásra

A soproni Berzsényi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium pályázatot hirdet biológianári állás betöltésére. Szakirányú egyetemi végzettséggel rendelkezők jelentkezését várjuk; az elbírálásnál előnyt jelent az aktív evangélikus gyülekezeti tagság. A gimnázium szolgálati lakást tud biztosítani. Illetmény, juttatás a pedagógusi illetménynek megfelelően.

Az állás elfoglalásának időpontja 2014. augusztus 15. A pályázatot önéletrajzzal és egyetemi oklevél másolatával várjuk 2014. július 15-ig az allashirdetes@bdeg.hu e-mail címre. További információ a tbalazs@bdeg.hu címen vagy a 99/512-430-as telefonszámon kapható.

Istentiszteleti rend • 2014. június 22.

Szentháromság ünnepe után 1. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Lk 16,19–31; 1Jn 4,16b–21. Textus: 2Móz 19,3–8. Énekek: 65., 232.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Balicza Iván; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10.; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Zay Balázs; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10.** dr. Lászlóné dr. Agod Anett; **Újpest, IV., Lebstücsk M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidélusz Gábor; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. (úrv.) Megálló nevű ifjúsági istentisztelet; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) dr. Bácskai Károly; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a de. 10.** (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Gombkötő Beáta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér de. 10.** (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicás Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Árpád-föld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9.** Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kovács Áron; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11.** Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kosuth tér 3.** de. 10. Deák László; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Horváth-Csitári Boglárka; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11.** Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő u. 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Fabiny Tibor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Mátraszentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7–9., Fébé Názáret-temploma de. fél 12.** Kertész Géza; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2. (úrv.).
Összeállította: BALLA MÁRIA

Hálaadás a hetven homokbödögei évért

► Gyülekezeti napot tartottak a múlt szombaton Homokbödögen a helyi lutheránus közösség és a közeli város, Pápa evangélikus egyházközsége, valamint a pápai Bóra Katalin evangélikus asszonykör szervezésében. A munkaév végén immáron hagyomány az ilyen jellegű, egész napos program-sorozat, az idei mégis rendhagyónak nevezhető. Háromszáz év múltán ugyanis a templomban egybegyűltek köszönetet mondtak azért a hetven esztendőért, amelyet a környékbeli evangélikusok itt „vészelhetek át”; midőn Pápa a katolikus Esterházyaké lett. Merthogy 1714-ben a városbeli lutheránusoknak el kellett hagyniuk templomukat és intézményeiket...

A templomi istentisztelet mellett egyháztörténeti kiállítás, délután pedig a település művelődési házában gazdag program várta a gyülekezeti napra érkezőket. Az eseményt megtisztelte jelenlétével dr. Áldozó Tamás, Pápa város polgármestere is. Köszöntőbeszédében utalt arra, hogy Pápa az idén nyolcszáz éves, s hogy a jubileumi esztendő évfordulós ünnepségsorozatát a helyi evangélikusok is gazdagítják.

A délelőtti istentiszteleten a liturgiában Máthé Csaba Levente helyettes lelkész segítkezett, a kántori szolgálatot Varga Györgyné végezte, az igét – 1Kor 8,57 alapján – Polgárdi Sándor pápai esperes-lelkész hirdette.

A helyi gyülekezet felügyelője, Bana Endre előadásában a falu és az egyházközség érdekességeiről szolt. Példának okáért a templomban található, igényes kivitelezésben megmaradt „pápai padokra” is ráirányította a figyelmet.

Polgárdi Sándor a reformációt követő időszakra tekintett vissza. A refor-

máció és kultúra évében fontosnak tartotta megemlíteni az esperes azt a lelki és szellemi örökséget, amelynek forrását Pápan az 1531-es esztendő jelzi. A városban – első tanítója, Gyzdawyt Pé-



ter vezetésével – ekkor indítottak lutheri szellemben iskolát. Amikor 1714-ben a város az Esterházyaké lett, nemcsak Tóth-Sipkovich János lelkészt üzték el,

hanem 1714. február 15-én az evangélikus egyház épületeinek kulcsait is elérte az uradalmi képviselő...

Páparól történt kiűzetésük után a hitű evangélikusok Homokbödöge gyülekezetébe jártak istentiszteletre, létrehozták a „homokbödögei és pápai összefoglalt augustana confession levő gyülekezetet”, és meghívólevelet is kiállítottak ifj. Hrabovszky Sámuel lelkésznek, a későbbi püspöknek.

A múlt szombati gyülekezeti napon Polgárdi Sándor esperes és Venczel Csaba felügyelő emléklapokat nyújtott át az emlékező gyülekezetek (a homokbödögei, a takácsi és a nagyacsádi) képviselőinek, valamint a helyi és a pápai polgármestereknek.

Nem voltak híján a nap résztvevői a művészi élményeknek sem. A templomban a Csepregi család énekelte, Nagy Tibor és felesége hegedűn és fuvolán játszott, Kapcsándi Klaudiva egykori konfirmandus Reményik Sándor Templom és iskola című versét mondta el. A gyülekezeti házban Borbély Lajos presbíter, művész-tanár nyitott meg egy kiállítást, a művelődési házban pedig a pápai Gyurácz Ferenc Általános Iskola citeraköre, illetve a helyi néptáncscsoport mutatkozott be.

Az eseménysort a pápai asszonykör vezetője, Kovács Endre Zoltánné fogta össze, aki minden apróságra ügyelve és nagy lelkesedéssel szervezte meg az együttléteket.

■ POLGÁRDI SÁNDOR

Parókusai alkalmassági vizsgálat

Soron kívüli parókusai alkalmassági vizsgálatot tartottak június 16-án, hétfőn a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület győri székházában. Hanvay Enikő farádi beosztott lelkész adott számot elméleti és gyakorlati tudásáról. Mivel a vizsgálaton sikeresen megfelelt, mostantól megválasztható parókus lelkéssé szolgálatra.

■ ADÁMI MÁRIA felvétele



Gabnai Sándor esperes, Németh András gyülekezeti felügyelő, Hanvay Enikő és Szemerei János püspök

HIRDETÉS



Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhon vagyok, velem vannak a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

A felejtés éve

Úgy tartják, hogy ami egyszer kikerült az internetre, azt lehetetlen eltávolítani onnan, ezért leginkább a „bolond fiatságnak” kellene vigyázni, nehogy örök mementója legyen a világhálón egy-egy ifjúkori botlásnak. Korábban több híresség is próbált már leszedetni saját magáról szóló anyagokat, de az internet népe – mintegy bosszúként – az egyes helyekről eltávolított képeket sokszorosán jelenítette meg más oldalakon.

A jelenség a Streisand-hatás nevet kapta, utalva arra, hogy a legnagyobb ilyen jellegű láncreakciót *Barbra Streisand* amerikai színésznő és énekesnő váltotta ki, amikor 2003-ban megpróbálta pazar malibui világlán felvételeit leszedetni a világhálóról. Mondani sem kell, sikertelenül, sőt azóta az erről szóló Wikipédia-cikknek is megtekinthető a jeles épület.

A kérdés korántsem egyértelmű. Vajon melyik jog az erősebb? Az egyes embereknek a saját magukhoz és adataikhoz fűződő személyes joga vagy pedig – úgymond – az emberiség joga, hogy megőrizhesse történelmének minden egyes részletét? A *Google* elnöke, *Eric Schmidt* nem titkolta az utóbbi mellett foglalt állást, mivel cégének az érdekeit a minél több adat feldolgozása, rendszerezése és kereshetővé tétele szolgálja.

Így ha pusztán a *Google-on* állna, egy tizenöt éves tinédzser „zúrós” képe még tíz év múlva is gondot

okozhatna neki – például friss diplomásként álláskeresés közben. Az Európai Unió azonban tavaly kidolgozott jogszabálycsomagjával megalkotta a „right to be forgotten”, azaz a felejtés jogaként ismert rendszert, és az Európai Bíróság május 13-án egy ítéletben ki is mondta, hogy az egyéneknek joguk van a digitális felejtéshez.

A *Google* így a múlt hónap végén létrehozott egy külön felületet, amelyen igényelni lehet, hogy bizonyos, rólunk szóló tartalmakat távolítsanak el a legnépszerűbb keresőből. A törlés csak a saját, ugyanakkor már irreleváns és elavult adatokra vonatkozhat, így biztosítva azt, hogy a köz megismeréshez való joga a legkevésbé sérülhessen az egyéni szabadságjogok minél jobb érvényesítése mellett.

A *Google* űrlapját az első napon mintegy tizenkétezer töltötték ki, tehát minden harmadik másodpercre jutott egy törlési kérelem. A kérések 40%-a Németországból, 14%-a Spanyolországból, 13%-a pedig az Egyesült Királyságból érkezett. A BBC szintén szolgált érdekes adattal: azt állította, hogy a brit eltávolítási igények fele elitelt bűnözőktől származott, akik letöltött büntetésük után a róluk szóló bírósági anyagoknak és újságcikkeknek csak a hült helyét szeretnék látni. De akadt kérelmező politikus is, aki új hivatalra pályázva próbálta korábbi pozíciójának eredményeit eltüntetni.

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ



Rovatgazda: Nagy Bence

Amit magunk megtehetünk adataink biztonsága érdekében, mindössze annyi, hogy alaposan meggondoljuk, hogy mit és hol osztunk meg magunkról. Az okostelefonok elterjedésével egyre több alkalmazás működik egyfajta zárt rendszerként, vagyis bizonyos információk véletlen kikerülése egyre kevésbé lehetséges. Korábban már volt szó a *Snapchat* nevű alkalmazásról, amely csak egy bizonyos ideig teszi elérhetővé az elküldött képet vagy szöveget a fogadó fél számára, az automatikus önmegsemmisítő rendszer pedig ennek letelte után eltávolítja a rendszerből az információt.

A telefonokon az ehhez hasonló alkalmazások törnek előre, és egyszerűségük miatt gyakrabban használjuk is őket. Tavaly az internetes adatforgalomnak még csak a 14%-a zajlott mobilokon, ma már ez a teljes mennyiség 25%-a. Adataink villámgyorsan költöznek a telefonunkba, így a fizikai védelmük is egyre fontosabbá válik.

Az adatbiztonsági elvek betartása és az ésszerű használat – mindig ezek határozzák meg, milyen információk érhetők el rólunk a világhálón, de hosszú távon számítani lehet arra, hogy „a felejtés joga” ez évtől segíthet majd a kiszabadult szellemet visszagyömöszölni a palackba.

■ N. B.

Munkaévváró kirándulás a Győr-Mosoni Egyházmegyében

► Már a második munkaévet zárta kirándulással a Dél-Pest Megyei Egyházmegye. *Varsányi Ferenc* dunaharaszti lelkész, lelkészi munkaközösségi elnök vezetésével idén a Győr-Mosoni Egyházmegye területe volt utunk célja. Dunaharasztból indult június 14-én kora reggel a tizenegy fős, lelkes csoport, amelynek programját mérnöki precizitással állította össze vezetőnk. Ennek ellenére már az indulás tartogatott rendkívüli, de örömteli meglepetést, hiszen a lelkészek itt köszönthették először esperesként *Győri Péter Benjámin* (képeinken), akinek megválasztását előző nap hirdette ki a választási bizottság.

Az utazás ideje jó hangulatban és kötetlen beszélgetésekkel tarkítva hamar eltelt, amikor feltűntek a távoli hegyen Pannonhalma ősi falai. *Krámer György*, aki elkísért bennünket ezen az úton, egyre lelkesebben mesélt diákéveiről, melyeket a híres gimnázium falai között töltött.

Megérkezésünkkor *Pintér Ambur* vikárius fogadott a bejáratnál. Ő volt az idegenvezetőnk, illetve annál sokkal több – a házigazdánk. Lelkesen ismertette az apátság történetét nemcsak történelmi, hanem művészettörténeti és építészeti szempontból is. Bejártuk a turisták által látogatható részeket (a bazilikát és a könyvtárat), de olyan helyiségekbe is beléphetünk, ahová mások nem, például vezetőnk magánzórájába, a szerzetesek ebédlőjébe, a gimnazisták szobáiba.

A gimnázium kápolnájában tartottuk a nap áhítatát közös úrvacsorával, amely valóban közös volt abban az értelemben is, hogy az ígérdeklődéssel *Sulyok Elemér* bencés szerzetes szolgált közöttünk. A liturgia szolgálatát *Varsányi Ferenc* végezte, a szentségi közösségben pedig evangélikusok és bencések együtt vettünk részt.

Az ebéd után Győrbe indultunk, ahol az *Insula* Lutherana történetével *Világi Dávid*, a gyülekezet levéltárosa ismertette meg, majd átadta az idegenvezetést *dr. Körös Erzsébet*nek, aki nyugdíjas nyelvészként és középiskolai tanárként fiatalokat meghazudtoló lendülettel vezetett minket végig a belvárosban. A város iránti szeretete abban is megnyilvánult, hogy nemcsak a közismert helyekre (püspöki palota, székesegyház) vezetett el bennünket, hanem olyan rejtett szépségekre is felhívta a figyelmet, amelyeket még a helyiek sem ismernek. Isten iránti hálánkat és a jó hangulatot jelezte az is, hogy

egy rögtönzött kórus énekre is fakadt a különleges akusztikájú bazilikában.

Győr után Lébénybe indultunk, ahol az Árpád-kori, román stílusú templomot ismerhettük meg. Itt csatlakozott hozzánk *Koháry Ferenc*, a helyi evangélikus lelkész is. A valamikori bencés apátsági templom és a jelenlegi evangélikus közösség életét egyaránt bemutatta, és frissítette nemcsak lelkünket, de testünket is.

Hazafelé még egy állomás várt



GYŐRI PÉTER BENJÁMIN FELVÉTELE

ránk: Abda határában, a Rábca folyó töltése mellett egy eldugott helyen egy emlékhely. Itt végezték ki huszonegy munkaszolgálatos társával együtt *Radnóti Miklós* költőt. A lelkészek néhány versének felolvasásával és imádsággal emlékeztek rá. *Krámer György*, *Péter Zoltán* és *Varsányi Ferenc* ismert és kevésbé ismert verseit szavalták el.

Utunk innen már hazafelé vitt. Testben kellemesen elfáradva, lélekben pedig feltöltözve érkezünk haza, ahol Isten kegyelmébe ajánlottuk magunkat, gyülekezeteinket, egyházunkat. Köszönet és hála mindezt Urunknak és mindazoknak, akiket eszközül használt ezen a szép napon! Urunk áldása legyen rajtunk és egyházunk nyári feladatainkban és pihenésünkben egyaránt!

■ SELMECZI LAJOS PÉTER

Látogatóban – nem búcsúzóban

Hölvényi György leköszönő államtitkár, az egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkárság korábbi vezetőjét fogadta hivatalában hétfőn délelőtt *Gáncs Péter* elnök-püspök.

Hivatali idejének lejártával *Hölvényi György* hangsúlyozta, hogy látogatása semmiképpen nem búcsú, hiszen megbízatását Brüsszelben európai parlamenti képviselőként folytatja, és im-



már európai szinten kíván foglalkozni az egyházakat és a társadalmat érintő kérdésekkel, elősegítve az európai keresztény értékek elfogadását, megélését, társadalmi megjelenését.

(*Balog Zoltán tárcavezető június 10-én mutatta be az Emberi Erőforrások Minisztériumának államtitkárait. Az új egyházügyi államtitkár Soltész Miklós. – A szerk.*)

■ Szöveg és fotó: KISS TAMÁS

Pünkösdi Miskolcon – testvérek Tamperéből

► Ma egyre kevesebbet örülünk, pedig kimutatott tény, hogy aki sokat nevet és örül, az kevésbé betegszik meg. Sok-sok okunk van, amiért vagy aminek örülhetünk. A miskolci evangélikus gyülekezet június 7-8-án például örömmel köszöntötte a tamperei *Chamberchoir Cantionale kamarakórust*. Tampere nemcsak gyülekezeti, hanem városi szinten is testvérkapcsolatot tart fenn Miskolccal.

A szombat délután közös ismerkedéssel és a város rövid bemutatásával indult. Öt óra körül kezdődött a kórus templomi hangversenye, amelyen gyülekezeti tagjaink mellett sok más miskolci érdeklődő is jelen volt. Köszöntések hangzottak el a vendéglátó gyülekezet, a Miskolci Finn–Magyar Baráti Kör és vendégeink részéről, majd a miskolci *Luther kórus* rövid hangversenyyel köszöntötte testvérkórusát.

Dr. A. Molnár Ferenc nyelvész, a Miskolci Egyetem professor emeritusa gazdagon illusztrált előadást tartott a finn reformátorról, bibliafordítóról, *Mikael Agricoláról*, sőt még egy kis kiállítás is rendezett a témához kapcsolódva templomunkban.

Ezt követte a tamperei evangélikus kórus hangversenye, amelyet a hallgatóság hatalmas tapsviharral köszönt meg. Az énekkar művészeti vezetője, *Esko Makela* és karnagya, *Tuomas*



Laatu valóban mindent megtett (vezénylés közben még szólót is énekelt) az énekkar szolgálatának sikeréért. Befejezőként a két kórus közösen szólaltatta meg finn és magyar nyelven *Sibélius Finlandia* című művét.

A hangverseny után a vendégek még hosszasan beszélgettek a templom előtt, majd az avasi kilátó megtekintésével és közös vacsorával folytatódott a program.

Vasárnap a délelőtti istentiszteleten a tamperei gyülekezet lelkésze – egyben az egyházmegye esperese –, *Olli*

Hallikainen hirdette az ígét. Az istentisztelet szolgálatát két nyelven folyt, a tolmácsolásért *Nagy Judit* egyetemi adjunktust illeti köszönet. Közösen térdeleltünk az Úr oltárához, és vehettük magunkhoz Jézus urunk valóságos testét és véréit. Miskolc város nevében az istentisztelet keretében köszöntötte a finn vendégeket – egy kis ajándékkal kedveskedve számukra – *Papp Ferenc*, az önkormányzat kulturális és idegenforgalmi osztályának vezetője.

Kedves olvasók! Most kellene leírni még azt, amit valójában nem lehet. Közösen átéltek és megtapasztaltuk pünkösdi ünnepén Isten Szentlelkének jelenlétét a beszélgetésekben, az éneklésben, a ragyogó és néha az örömtől könnyes szemeken keresztül. Nem véletlenül olvassuk az Írásban, hogy Isten országa Szentlélekben való öröm. Nem tudom, hogy mi adtunk nekik, vagy ők adtak nekünk többet ez alatt a néhány nap alatt. De hiábavaló is ezt kérdezni. Isten megáldotta ezt a két napot önmaga jelenlétével, így mindenki adhatott és kaphatott is őaltala.

Isten Lelke ma is megjelenik bennünk, ha életünkben Jézus az Úr. Ez ma is a pünkösdi csoda, amelyért lehet és kell is örvendoznünk az Úrban.

■ SÁNDOR FRIGYES evangélikus lelkész (Miskolc)



HIRDETÉSEK

Istentisztelet a Velencei-tónál

Minden hónap második és negyedik vasárnapján 9 órakor evangélikus istentisztelet a Velencei-tónál, a református gyülekezeti házban (Gárdonyi, Bóné Kálmán u. 8.).

Meghívó lelkészavatásra

„Ez a reménység olyan a lelkünk számára, mint a csónak számára az erős és biztonságos horgony.” (Zsid 6,19)

Isten iránti hálával tudatom, hogy július 13-án, vasárnap 15 órakor a cinkotai evangélikus templomban (1164 Budapest, Rózsalevél u. 46.) ünnepi istentisztelet keretében *Gáncs Péter*, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke lelkésszé avat. Szeretettel hívom és várom erre az alkalomra.

■ SZLAUKÓ ORSOLYA

Orgonakurzusok a kántorképzőben

A Magyar Egyházzenei Társaság és az Evangelikus Kántorképző Intézet augusztus 21. és 25. között ökumenikus orgonakurzusokat szervez.

1. Augusztus 21-től 24-ig intonációs kurzus *Fekete Anikó* vezetésével. Hogyan tegyük változatosabbá a gyülekezeti énekek bevezetését az istentiszteleten?

2. Augusztus 25-én improvizációs és Bach-kurzus *Fassang László* orgonaművész vezetésével a ceglédi evangelikus templom Bach-orgonájánál. Hogyan szólaltathatók meg *Bach* művei autentikus hangszereken? Hogyan hasznosítsuk játékunkban a hangszer és tér inspirációs hatását?

3. Augusztus 21–26. között megrendezzük az evangelikus kántorok továbbképző tanfolyamát is.

Helyszín: Kántorképző Intézet, 2151 Fót, Berda József utca 3. *Jelentkezési határidő: július 31. Részletes információk és jelentkezési lap a kántorkepzo.lutheran.hu címen érhető el.*

Szentföld mindenkinek

Protestáns testvérek útja (Jeruzsálem, Betlehem, Názáret, Holt-tenger stb.) augusztus 15–22.: 169 800 Ft/fő vagy 596 euró/fő. Vezető: *Sárosi Gábor* százhalombattai református lelkész. Makrovilág Utazási Iroda, www.makrovilag.hu, makro@makrovilag.hu, tel.: 1/215-0636.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Felhívás parókusi alkalmassági vizsgálatra

A Nyugati (Dunántúli) Evangelikus Egyházkerület Püspöki Hivatala értesíti a hatéves képzésben részesült, 2012 októberében előtti ordinált beosztott lelkészeket, hogy a 2014. október 6-ára tervezett parókusi alkalmassági vizsgálatra július 15-ig kell írásban jelentkezni a püspöki hivatal címén (9001 Győr, Pf. 1639).

A püspöki hivatal a jelentkezések beérkezése után küldi ki az írásbeli feladatok és szóbeli tételek anyagát.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (június 22.)

Gyógyíts meg, Uram, akkor meggyógyulok, szabadíts meg, akkor megszabadulok. Jer 17,14 (Mk 10,47-49a; Lk 16,19–31; 1Jn 4,16b–21; Zsolt 76) Szokták mondogatni: „Mindegy, hogy megy az ember sora, csak az egészség legyen meg!” A testi egészségért hajlandók vagyunk mindent pénzt megadni, fájdalmas kezeléseket eltűrni és kétes, akár okkult gyógymódokba belemen-ni. Pedig a valódi gyógyulás az Áldott Orvosnál található. Ő elsősorban lelki gyógyulást kínál: szabadulást a bűn megkötözöttségeiből és örök életet. Sokszor a lelki gyógyulást testi gyógyulással is kíséri. Nehéz betegségek során az ember rájön: az orvosok nem tudnak segíteni. Istennek van hatalma imádság hatására testi gyógyulást adni – amit számtalanszor megtapasztaltunk már –, mégis a fő kérdés az: „Van-e örök élet?” Legyen ez a mondanó: „Nem az számít, hogy megy a sorom, csak az üdvösségem legyen meg!”

Hétfő (június 23.)

Békességet hagyok nektek: az én békességemet adom nektek; de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja. Ne nyugtalanodjék a ti szívetek, ne is csüggedjen. Jn 14,27 (Jer 29,11; Lk 10,1–9/10–15/16; Bír 6,11–24) Az igazi békesség Krisztusban van. A világ kikényszeríti a békességet: az erős békediktátummal él, a tudomány azt igéri, hogy megtalálja minden betegség ellenszerét, a szó-rakozatóipar elhallgattatja a nyugtalanító kérdéseket. Csak aki Krisztusban van, az képes bátran és őszintén szembenézni a szenvedés, halál, betegség, igazságtalanság kérdésével. Békessége mégis megmarad, mert tudja, Isten kezében van az élete, és Istené az utolsó szó.

Kedd (június 24.)

„Íme, az Isten Báránya, aki hordozza a világ bűnét!” Jn 1,29 (Jer 14,7; Lk 1,57–67/68–75/76–80; Bír 6,25–32) A bűn olyan, mint a leopárd foltja: lemoshatatlan, eltüntethetetlen. Le lehet tagadni, mégis marja és belülről tönkretesz az ember életét. Olyan, mint a festék alatti rozsdá: kívülről minden szép, de alatta tovább erodálódik a vas. A leopárd nem szabadulhat meg a foltjától, az ember nem változtathatja meg a bőrszínét, Jézus vére mégis képes eltörölni a bűnt az életben. Választási lehetőség van: továbbra is magad cipeled bűneid súlyát, vagy ráveted az Isten Bárányára, hogy te szabad lehess.

Szerda (június 25.)

Mert nagy az ő szeretete irántunk, az Úr hűsége örökké tart. Dicsérjétek az Urat! Zsolt 117,2 (Kol 1,6; 1Tim 6,11–16; Bír 6,33–40) Isten szeretetének nagysága szavakban kifejezhetetlen. Isten szeretete tettekben nyilvánul meg: Jézusban emberré lett; uralkodóból szolgává; ötletekben és elképzelésekben bővölködött, de megüresítette magát; gazdag volt, de szegénnyé lett; ő maga az Élet, mégis meghalt. Mindezt érted tette. Lehet, hogy azt mondd, szereted Jézust. Megmutatkozik-e ez a szeretet tettekben is?

Csütörtök (június 26.)

Mert ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmét; hogy gazdag létére szegénnyé lett értetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok. 2Kor 8,9 (1Sám 12,22; Mal 3,19–24; Bír 7,1–15) Sokaknak ott él szívében a vágy, hogy meggazdagodjanak. Vannak, akik lottófőnyereményben bíznak, vannak, akik szeretnének egy „gazdag amerikai nagybácsit”. Ha valaki vállalkozni szeretne, szüksége van nagyobb tőkére. Ha nincs sajátja, a bankból kell kölcsönöznie. De senki sem gondol arra, hogy valaki a szegénysége által gazdagíthat másokat. Isten országának a törvényszerűségei egészen mások, mint az e világiak. Isten országában a szegény lesz gazdaggá; a gyenge az erős; aki ad, annak többje lesz. Isten országa részben már most megvalósulhat. A kérdés csak az, merünk-e a törvényei szerint élni.

Péntek (június 27.)

Isten megsegít téged, a Mindenható megáld téged. 1Móz 49,25 (Mk 5,19; Mt 27,46–49; Bír 7,16–8,3) Bíz Jézus Krisztusban! Bármilyen nehézség lehet az életben a mai napon: kifizetetlen számlák és üres pénztárca, betegség tünetei és orvosi vizsgálat, párkapcsolati vagy családi problémák. Vagy éppen a hited miatt ér támadás. Meglesz-e a pénz, amennyi kell? Megszabadulok-e a betegségeből? Ki lehet-e békülni a másikkal? Megállhatok-e a támadások kereszttüzében? A válasz: igen! Vidd Jézus elé, mondd el őszintén bűneidet, és kérd segítségét. Mondd el neki a hiányaidat: „Uram, hiányom van szeretetből, türelemből...” stb. Azt is valld meg neki, hogy eddig nem benné bíztál, és aggodalmaskodtál, vagy magad is hibás vagy a nehéz helyzet kialakulásában. Jézus meghallgat, és meg fog áldani.

Szombat (június 28.)

De én megszabadítom juhaimat, és nem esnek többé zsákmányul. Ez 34,22 (Jn 10,12.14; ApCsel 13,15–25; Bír 8,22–35) A kecske életrevaló állat: nem ismer lehetlent, öklel, és mindent lerág. A juh gyámoltalan: eltéved, vigyázni kell rá, hogy ne egyen mérgezőt, gondoskodást igényel. Kecské az az ember, aki úgy gondolja, jól megvan Isten nélkül, és megveti, kihasználja a juh gyámoltalanságát. Juh az, aki rájön: mindennap rászorul Isten irgalmára. Békével túri a kihasztnálást: adja a gyapját, tejét, húsát. Az utolsó napon a kecskéket elválasztják a juhoktól. A juh bemeleg az „Úr örömebe”, ahol nem lesz többé sírás. Életfeladatunk, hogy kecskéből juhokká váljunk.

■ SZÉLL ÉVA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból június 22-étől június 29-éig

| VASÁRNAP | HÉTFŐ | KEDD | SZERDA |
|---|---|--|--|
| <p>7.15 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> A férfi útja 8.00 / Civil Rádió – FM 98 <i>Lélekhangoló</i> Az Evangelikus Rádiómisszió műsora (civilradio.hu, ismétlés: 22.00) 9.00 / Pax Tv <i>Evangelikus istentisztelet közvetítése a budavári templomból</i> Igét hirdet Bencéné Szabó Márta lelkész 11.00 / Duna Tv <i>Evangelikus istentisztelet közvetítése Zselykről</i> 13.00 / Pax Tv <i>Mennyei dallamok (koncertfilm)</i> 21.30 / Pax Tv <i>A Deák téri evangelikus múzeum (dokumentumfilm)</i></p> | <p>7.35 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 8.00 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 15.20 / Duna World <i>Balaton utazás (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Navigare necesse est 16.05 / Duna World <i>Református ifjúsági műsor</i> 21.05 / Duna World <i>Szirmok, virágok, koszorúk (magyar játékfilm, 1984) (101')</i> 21.40 / Duna Tv <i>Pofonok völgye, avagy Papp Lacit nem lehet legyőzni (magyar dokumentumfilm)</i> 23.30 / Duna Tv <i>Küzdelem egy csatornáért és százezer munkahelyért (magyar dokumentumfilm)</i></p> | <p>5.25 / M1 <i>Hajnali gondolatok</i> 13.30 / M1 <i>A világörökség kincsei (német ismeretterjesztő sorozat)</i> 20.11 / Kossuth rádió <i>Belépő (kulturális magazin)</i> 21.20 / Duna World <i>A kor tükre – Íme, a szocializmus (magyar dokumentumfilm)</i> 21.30 / Duna Tv <i>Tűz van, babám! (csehszlovák játékfilm, 1967) (69')</i> 22.50 / Duna Tv <i>Illumináció (lengyel játékfilm, 1973) (87')</i> 1.55 / Tv2 <i>A fény ösvényei (magyar film, 2005) (90')</i></p> | <p>9.10 / Duna Tv <i>Magyar első (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Az első magyar nyomda 13.00 / Pax Tv <i>Ez az a nap! 2013 (koncertfilm)</i> 13.30 / Bartók rádió <i>„Tebened bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház főlórája 15.50 / Duna World <i>Református magazin</i> 20.55 / M1 <i>Szabadság tér '89 (történelmi magazinműsor)</i> 22.50 / M3 <i>Szerelmes biciklisták (magyar játékfilm)</i> 23.15 / Duna Tv <i>Beavatás</i> Czakó Gábor televíziós esszéje</p> |
| CSÜTÖRTÖK | PÉNTEK | SZOMBAT | VASÁRNAP |
| <p>8.20 / M1 <i>Balaton nyár (délelőtti magazinműsor)</i> 10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Schubert: C-dúr mise 15.35 / Duna Tv <i>Másfél millió lépés Magyarországon – 32 év múlva (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Római kövek, magyar sorsok 17.00 / Pax Tv <i>Evangelikus egyházi vezetők és a vézskorszak (dokumentumműsor)</i> 22.30 / Pax Tv <i>A Baptista központi énekkar és Révész László hangversenye</i> 0.40 / M1 <i>Isten minden gyermeke tud táncolni (amerikai filmdráma, 2008) (81')</i></p> | <p>14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonalok: Bíró Lajos sáf</i> 14.30 / Bartók rádió <i>Népzene – itthonról</i> 15.05 / Duna Tv <i>Kövek és emberek (francia dokumentumfilm-sorozat)</i> A Louvre-tól a Tiltott Városig 17.00 / Pax Tv <i>Sztehlo Gábor zsidómentő munkája a vézskorszakban</i> 19.05 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagytermét a visegrádi együttműködés soros magyar elnökségét záró ünnepi hangverseny</i> 20.20 / Bartók rádió <i>Bach: János-passió</i> 22.50 / M1 <i>A hírhedt (amerikai filmdráma, 2006) (113')</i></p> | <p>7.40 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 8.10 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 11.30 / Duna Tv <i>Mesélő cégtáblák (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> A hévízi gyógyfürdő 19.00 / Viasat History <i>A középkor (olasz ismeretterjesztő sorozat)</i> 19.52 / Kossuth rádió <i>„Mese-ház”</i> Mesés dalok a Kaláka együttes előadásában 21.15 / Duna Tv <i>A merénylet – Sarajevó, 1914 (német tévéfilm, 2014) (98')</i> 0.10 / M1 <i>A Bécsi Filharmonikusok hangversenye Sarajevóban az I. világháború kitérésének századik évfordulóján</i></p> | <p>6.00 / Bartók rádió <i>Muzsikáló reggel</i> Vasárnapi orgonamuzsika 7.50 / Duna Tv <i>Lyukasóra (irodalmi műsor)</i> 9.00 / Pax Tv <i>Evangelikus istentisztelet közvetítése a budavári templomból</i> 9.30 / ZDF (német) <i>Evangelikus istentisztelet</i> 10.20 / Duna World <i>A levendula (magyar ismeretterjesztő film)</i> 10.45 / M1 <i>Evangelikus magazin</i> 21.40 / Duna Tv <i>Flyboys – Egi lovagok (amerikai-angol játékfilm, 2006) (134')</i> 0.15 / Tv2 <i>München (amerikai filmdráma, 2005) (149')</i></p> |

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangelikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu). **Munkatárs:** Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu).
Rovatvezetők: dr. Hafenschér Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adámi Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kendeh K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konszilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.**

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejéig regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

